Է· ՏԱՐԻ 1844 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 29 ՄԵՀԵԿԱՆ 4382 — Հ· Տ· 7 ՄԱՐՏ 1890 — Ն· Տ· 19 ՄԱՐՏ 1890 — ՀԻՃՐ· 27 ՐԷՃԷՊ 1307 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար	Տարեկան գաճէն	....	160
»	Վեցամսեայ	....	80
»	Եռամսեայ	....	40
Գաւառաց	Տարեկան	....	200
»	Վեցամսեայ	....	100
Օտար երկիրներէ	տարեկան ֆրանք	....	56
»	վեցամսեայ	....	28

Դուրս գրկուած յօդուածոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է, խմբագրութեան գրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 7 ՄԱՐՏ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ ՊԵՐԼԻՆԻ

Պերլինի ֆրանսական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ· Ժիւլէն գործաւորական Դեսպանախորհրդոյ քարտուղարի պաշտօնը կը վարէ, Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան քարտուղար Պ· Բէյզեքի հետ։ Որովհետեւ Դեսպանախորհրդոյն պաշտօնական լեզուն ֆրանսերէն է, քարտուղարաց միոյն ֆրանսացի լինելը կարեւոր համարուած է։ Թէեւ Վիլհէլմ կայսր եւ Պիզմարք իշխան հակառակ են ֆրանսերէնի գործածման, բայց տակաւին միջազգային բանակցութեանց մէջ ֆրանսերէնն իւր դարաւոր դիրքն եւ իրաւունքը կը պահէ։

—Դեսպանախորհրդոյ աշխատութիւնք այս երկուշաբթի սկսած պիտի լինին, ըստ վերջին լրոց։ Անգլիոյ պատուիրակներն են Սըր Ճօն Կորսթ, Լոնտոնի հնդկային նախարարութեան խորհրդական· Սըր Ուիլեըմ Հուլտոնուորթ, մեծ գործարանատէր եւ Մանչեսթրի պահպանողական երեսփոխան· Պ· Տէյվիտ Տէյլ, պաշտօնեայ Տարլինկթընի Փիզ անուն մեծ վաճառատան, եւ ասոնց հետ Սըր Էտուարտ Մէլէթ, Պերլինի անգլ· դեսպանն։ Այս չորս պատուիրակաց մասնագէտ օգնականներն են Պ· Պըրթ, գործաւորական երեսփոխան եւ Խորհրդարանի անդամ Մօրփէթի, որ հանքային բանուորներուն միութիւնը կը ներկայացնէ· Պ· Պըրթհուխըլ, ոստայնագործ բանուորներու ընկերակցութեան ընդհանուր քարտուղար· Պ· Հուիմըր, գործարանաց քննիչ Ներքին գործոց պաշտօնատան մէջ, եւ Պ· Պըրնէթ, գործաւորական վիճակագրութեան դիւանին պետ վաճառականութեան եւ արհեստագործութեան պաշտօնատան մէջ։

—Վաւերոն պատուիրակք Պերլին հասած են սա Տէրութեանց կողմէ, որոց մասնակցութիւնը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ Պերլինի կառավարական լրագիրը· Գերմանիա, Անգլիա, Աւստրիա, Հունգարիա, Պելճիա, Դանիա, Սպանիա, Ֆրանսա, Իտալիա, Լիւքսեմպուրկ, Հոլլանտա, Փորթուգալ, Շուէտ, Նորվեկիա եւ Զուիցերիա։ Ալզաս-Լօռէն, ինչպէս գերմանական կառավարութիւնք ոմանք, առանձին պատուիրակ կը ղրկէ, քանի որ իւր գործարաններով բովանդակ Գերմանիոյ ամենէն աւելի ճարտարագործ կեդրոններէն մին է։

—Պերլինէ կը ծանուցուի որ թէպէտ Դեսպանախորհրդին պաշտօնական բացումը շաբաթ տեղի ունեցած է, բայց խորհրդակցութիւնք երկուշաբթի կը սկսին։ Գերման կառավարութեան կողմէ Տէրութեանց հաղորդեալ վերջին յայտագրոյն մէջ մի ծրագրին համար նախագահի յանձնաժողով մը պիտի կազմուի։ Իւրաքանչիւր յանձնաժողովոյ աշխատութիւնը քանի որ աւարտի, արդիւնքը տեղեկագրով պիտի մատուցուի Դեսպանախորհրդոյ, որ ամբողջական նիստի մէջ ի նկատ պիտի առնու զայն։ Դեսպանախորհրդոյ որոշմունք հետզհետէ պիտի զեկուցուին անձնիւր կառավարութեան որ պատուիրակ ղրկած է ի Պերլին։

—Գերման լրագիրք յոյս կը յայտնեն թէ Պ· Ժիւլ Սիմոն, որ իբրեւ հրապարակագիր մեծ ազդեցութիւն ունի իւր հայրենակցաց վրայ, մօտէն տեսնելէ յետոյ զԳերմանիա եւ զԳերմանս՝ իւր ցասվայր արտայայտածէն լաւագոյն գաղափար մը պիտի ստանայ Գերմանիոյ եւ Գերմանաց վրայ։ Ֆրանսացի պատուիրակաց ըստ կարի բարեկամական ընդունելութիւն ընելով երկուց երկրաց միջեւ հաշտարար տրամադրութիւնները զօրացնելու փափաք մը կ՚արտայայտի գերման լրագրութեան մէջ, եւ դէմ այս նկատմամբ անուրանալի է թէ Պերլինի Դեսպանախորհուրդն օգտակար ծառայութիւն պիտի մատուցանէ։

—Պիզմարք իշխանի հրաժարման խնդիրն յետաձգուած է ցաւարտ Դեսպանախորհրդոյ։ Կոմս Հէրպէրթ Պիզմարք հասկցուցեր է Տէրութեանց դեսպաններուն թէ դէմ արտաքին քաղաքականութեան մասին Վիլհէլմ կայսեր եւ Պիզմարք իշխանի համամտութիւնն աներկրայելի է։ Կոմս Հէրպէրթ պարտաւորութիւն չունէր Տէրութեան ներքին գործոց մասին եւ հաւաստիք տալ դեսպաններուն, եւ հետեւապէս յայս մասին իւր լռութիւն զարմանալի չէ, կ՚ըսէ Թայմզին թղթակիցն ի Պերլին։

—Հոլլանտա, թէեւ փոքր երկիր, բայց ճարտարագործութեան մասին յոյժ յառաջացեալ է, եւ ճշմարտապէս ընկերվարական խնդիր մ՚ունի, որոյ արձագանգներն երբեմն մինչեւ մեզ կը հասնին՝ գործաւորական յուզման ձեւին ներքեւ։ Մարտ 13ին, Հոլլանտիոյ Երեսփ· Ժողովոյն մէջ, հարցապնդում եղաւ Պերլինի Դեսպանախորհրդոյն վրայ, եւ Նախարարութիւնը պատասխանեց թէ Հոլլանտա ընդունած է Գերմանիոյ հրաւէրը, սա վերապահմամբ թէ Հոլլանտիոյ համար պարտաւորիչ չլինին Դեսպանախորհրդոյ այն որոշմունք որք դպչին Հոլլանտիոյ արհեստագործական եւ մաքսային օրինաց ու կանոնաց։ Բաց աստի, Հոլլանտացի պատուիրակաց հրահանգ տրուած է զգուշաւոր ընթացք բռնել եւ իրենց կառավարութեան գործողութեան ազատութիւնը չկապել Դեսպանախորհրդոյ բանակցութեանց մէջ։ Ապաքէն, դիտելի է որ ամեն Տէրութիւնք կանխաւ պայման դրած են որ Դեսպանախորհրդոյ որոշումներն իւր չահուց վնասաբեր համարող Պետութիւն մը զանոնք իւր երկրին մէջ ի գործ դնելու օրինական պարտաւորութեան ներքեւ չգտնուի։

—Հոլլանտիոյ պատուիրակներն են Պերլինի դեսպանն, Հոլլանտիոյ դատական նախարարութեան խորհրդականն եւ գործարանաց վերատեսուչը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԷՊՔԵՐ ԵՒ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

Նոր նախարարութիւնը կազմուեցաւ Պ· տը Ֆրէյսինէի նախագահութեան ներքեւ, որ կը պահէ պատերազմական նախարարի պաշտօնն եւս։ Նոր վարչութիւնը բաղադրութիւն մ՚է Պառեհականներէ, Արմատականներէ եւ կեդրոնական ձախակողմ կոչուած չափաւոր տարրէն։ Պառեհական տարրին ներկայացուցիչներն են Պ· տը Ֆրէյսինէ, որ այնչափ արմատական է որչափ չափաւոր, Պ· Քոնսթան, Պ· Ֆալիեռ, Պ· Ռուվիէ, Պ· Ժիւլ Ռոշ եւ Պ· Պարպէյ։ Արմատական տարրին ներկայացուցիչներն են Պ· Պուրժուա եւ Պ· Իվ Կիյօ, եւ կեդրոնական ձախակողմին ներկայացուցիչն է Պ· Ռիպօ։ Նոր նախարարութեան նոր անդամներն են Պ· Տըվէլ, Պ· Ժիւլ Ռոշ եւ Պ· Ռիպօ։ Ասոնք ճշմարիտ ոյժ մ՚են ո՛ւ եւ է վարչութեան համար, մանաւանդ Պ· Ժիւլ Ռոշ՝ ելմտական եւ տնտեսական խնդրոց մասին եւ Պ· Ռիպօ՝ ընդհանուր քաղաքական խնդրոց մասին։ Պ· Ռիպօ անգլիական ոճով ճշմարիտ խորհրդարանական մարդ մ՚է, կեդրոնական ձախակողմին զարդն, եւ կը յիշուի թէ անցեալ այնչափ ընտրութեանց մէջ այս չափաւոր տարր մեծապէս զօրացաւ։ Պ· Ռիպօ երբեմն տնօրէն էր Փառլըմանի անուն ազատամիտ լրագրին, որ յետոյ Տէպայի հետ ձուլուեցաւ, եւ Պ· Ռիպօ անկէ ի վեր Տէպայի մէջ կը գրէ։ Իբրեւ հրապարակագիր եւ ատենաբան, մեծ հեղինակութիւն կը վայելէ։ Թէ՛ քաղաքականութեան եւ թէ տնտեսագիտութեան մէջ աշակերտն է այն մեծ վարպետին՝ Պ· Լէօն Սէյի։ Պ· Ռիպօ, Նոր ժամանակութեան մէջ նախարարապետէն ետքը կարեւորագոյն պաշտօնն ստանձնած է,—արտաքին գործոց նախարարութիւնն, եւ այս առթիւ գոհացուցիչ է հաստատել թէ այս ծանր պաշտօնն ընդունելու համար պայման դրած է որ Թուրքեւ-ֆրանսական պայմանագիրն անփոփոխ պահուի։ Թէեւ Միրակլոյը մերժեց Պ· Թիռառի առաջարկութիւնը, բայց դարձեալ այս առաջարկութիւն, որ թէ՛ Ֆրանսայի եւ թէ Թուրքիոյ օգտակար է, Ֆրանսայի համար գործողութեան կանոն պիտի լինի Թուրքիոյ հետ առեւտրական յարաբերութեանց մասին, մինչեւ 1892։ Ասոր կ՚երեւի որ թէեւ Պ· Թիռառի անկման անմիջական պատճառը Թուրքիոյ եւ Ֆրանսայի առեւտրական դաշնագրի խնդիրն եղաւ, բայց իրեն դէմ տրուած վճիռն իւր պաշտօնին միայն դպած է եւ ո՛չ թէ դաշնագրոյն։

—Պ· Շալմէլ-Լաքուր Միրակլոյի դեր-նախագահ ընտրեցաւ փոխանակ Պ· Իւնպէռի, որ վճաքննիչ ատենին նախագահ անուանեցաւ։

—Վիեննայէ մարտ 12 թուով կը հեռագրուի առ Թայմզ·

Վաղը կ՚աւարտի Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ առեւտրական դաշնագրոյն պայմանաժամը, եւ ուրեմն օրէն սկսեալ 8 առ 100 արժէքի վրայ տուրք պիտի առնուի ֆրանսական ներածեալ ապրանքէ։ Առայժմ Ֆրանսա կրնայ պահանջել որ Թուրքիա իւր կողմէ մաքսային խնդրոյ մէջ ամենէն աւելի նպաստաւորեալ ազգին տրուած արտօնութիւններն իրեն (Ֆրանսայի) եւս տայ, բայց ուրիշ մէ՛կ ազգ միայն կայ որ այս արտօնութիւնները կը վայելէ, այն է Աւստրիա-Հունգարիա, որուն Թուրքիոյ հետ առեւտրական դաշնագիրը կ՚աւարտի առաջիկայ յուլիս 6ին։ Հետեւապէս, յուլիս 7 էն, եթէ Ֆրանսա նոր դաշնագիր չկնքէ մինչեւ այն ժամանակ, Բ· Դուռը կարող է ուզած քանակութեամբ մաքս դնել ֆրանսական ներածեալ ապրանաց վրայ։ Մարսիլիայէ Կ· Պոլիս ղրկուած ապրանաց ստուար քանակութիւնն ի նկատ առնլով, խնդիրը մեծ կարեւորութիւն ունի ֆրանսական արհեստագործութեան ու վաճառականութեան համար։

—Հասարակորդի սակաւօրեայ խառնակութեան պատճառած աւերմանց վերջինը,—Փարիզի Հաշուակալութեան Ատենին աւերակը—պիտի վերնայ, տեղի տալով նոր եւ փառաւոր շէնքի մը, գեղարուեստից մուզէոնի մը, զոր ընկերութիւն մը պիտի կանգնէ, եւ տասն եւ հինգ տարի շահագործելէ յետոյ, Պետութեան պիտի յանձնէ իբրեւ հանրային ստացուածք։

—Ամալի դուքսն այս օրերս նոր տեսակցութիւն մ՚ունեցաւ Օրլէանու դքսին հետ, որոյ մայրն եւս Ֆրանսա կը վերադառնայ իւր որդին տեսնելու։ Յայտնի է թէ թեկնածունները ֆրանսական հողէն վտարող օրէնքն իգական սեռին չի դպչիր, ինչպէս չի դպչիր ժառանգութեան ուղղակի գծին վրայ չգտնուող կայսեր[illegible]

—Նոր լուր Տահոմէի դէպքերուն վրայ։

Սանէ եւ Քերկլէն անուն ֆրանսական մարտանաւք կը պաշտպանեն զԿոթոնու, որ լաւ ամրացեալ է, եւ Ֆրանսացիք չեն վախնար որ Տահոմէցիք կարենան յարձակմամբ առնուլ զԿոթոնու։ Տահոմէի դրացի թշնամի ցեղեր կը պատրաստուին յարձակիլ Տահոմէցւոց վրայ։ Ֆրանսացիք Սէնեկալէն զօրք կը ղրկեն՝ անմիջապէս գործելու համար դաշնագրով Ֆրանսայի թողեալ կէտերը Տահոմէի կողմերն։ Որովհետեւ կը կարծուի թէ Տահոմէցիք, օտարներէն դրդեալ, այն կէտերուն վրայ պիտի յարձակին ընդհուպ։ Եւրոպացի գաղթականք կը պահանջեն արմատական լուծումն Տահոմէի խնդրոյն։ Որովհետեւ Տահոմէի գոյութիւնն իսկ մշտական վտանգ մ՚է խաղաղական գործառնութեանց, եւ ահ ու սարսափ կ՚ազդէ բնիկներուն, մարդազոհերուն պատճառաւ, որք Տահոմէցւոց վայրագ սովորութեանց կարգէն են։ Փետր· 21ի ճակատամարտէն ի վեր Տահոմէցի զօրաց կորուստ 1,100 հոգի կը հաշուին։ Էմոտ ֆրանսական մարտանաւը ռմբակոծեց զԱպօմէյ-Քալավի, կատարեալ յաջողութեամբ։ Ռմբակոծումն ահաբեկեց բնիկները։

ՊԱՒՔԱՆԵԱՆ ԱՐԱՐՔ ԵՒ ԶՐՈՅՑՔ

Սերպիոյ գործոց վրայ, Թայմզի թղթակիցը կը հեռագրէ մարտ 13 թուով· «Արմատականաց պետ եւ Սքուփշթինայի նախագահ Պ· Փաշիչ, որ Փեթերսպուրկ գնաց, առաջիկայ շաբաթուն Պելկրատ կը վերադառնայ։ Կը յուր թէ մէկ ժամու խօսակցութիւն ունեցած է Զարին հետ, եւ նոյն ինքն Ն· Կ· Վեհափառութեան ձեռքէն ընդունած է Ս· Ստանիսլաւի պատուանշանը։ Տեսակցած է նաեւ Զարուհւոյն եւ Զարեւիչին հետ, եւ երկիցս խօսակցած է Իկնաթիէֆ կոմսին հետ, որ հաւաստեր է իրեն թէ Ռուսիա Սերպիացւոց նկատմամբ իւր բարեկամութիւնն ի մօտոյ «արդեամբք» ցոյց պիտի տայ։ «Պաշտօնի վրայ գտնուող քաղաքագէտք ոմանք» եւ նմանօրինակ յայտարարութիւն մ՚ըրեր են Պ· Փաշիչի։ Զարին կողմէ առ Պ· Փաշիչ ցոյց տրուած շնորհներ շատ զօրացուցին Պ· Փաշիչի դիրքն եւ համեմատապէս նուազեցուցին խնամակալաց իշխանութիւնը։ Պ· Փաշիչ՝ Պելկրատ վերադառնալուն՝ Նախարարութեան եւ Ազգ· Ժողովոյն տէրը պիտի լինի։ Դիտելի է որ ռուս կառավարութիւնն այս մարդն ընդունելէն եւ անոր պատուանշան տալէն առաջ չէ պահանջած որ առ Աղեքսանդր թագաւորն՝ հաւատարմութեան յայտարարութիւն մ՚ընէ։»

—Տասն կամ տասն եւ հինգ պուլկար սպայք արտաքսեալ բանակէն՝ հրապարակային տեղեր Պ· Ստամպուլովի դէմ խօսելնուն համար։

—Պուլկար լրագրաց այս օրերս գործածած լեզուին Վիեննայի լրագրութեան մէջ շատ մեկնութիւն կը [illegible] կրկնեն իրենց խրատներն ու յորդորներն, որպէս զի իշխանապետութիւնն զգուշանայ ամեն կերպ յախուռն գործողութենէ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ռուս լրագիրք կը գրեն Պերլինի Դեսպանախորհրդոյն վրայ, թէեւ գերման կառավարութիւնն հրաւէր չղրկեց Զարին կառավարութեան։ Կրաժտանին լրագիրն ասոր սա մեկնութիւնը կուտայ· Նախ եւ առաջ, կ՚ըսէ, Ռուսիոյ մէջ գործաւորական խնդիր չկայ։ (Կրնանք յաւել թէ ասկէ չի հետեւիր որ Ռուսիոյ մէջ զանազան խնդիրներ գոյութիւն չունենան, միայն թէ հրապարակաւ չեն յայտնուիր, վարչային դրութեան բերմամբ։ Թշուառութիւնը Ռուսիոյ մէջ եւս կայ, ինչպէս եւրոպեան երկրաց մէջ։ Այս երկրաց մէջ գործաւորական խնդրոյ հանգամանքը կ՚առնու, Ռուսիոյ մէջ ալ՝ ուրիշ խնդրոյ։) Կրաժտանին գերման կառավարութեան կողմէ հրաւէր չղրկուելուն երկրորդ պատճառ ցոյց կուտայ թէ գերման կառավարութիւնն համոզուած էր թէ Ռուսիա չպիտի ուզէր մասնակցիլ միջազգային խորհրդակցութեան մը որ ընկերվարութեան պաշտօնական պաշտպանութիւնն է գրեթէ։ Եւ երբ Ռուսիա հրապարակաւ մերժէր Գերմանիոյ մէկ պաշտօնական հրաւէրը, դիւանագիտօրէն կը հետեւի թէ Ֆրանսա եւս պիտի մերժէր։ Եւ Ֆրանսա մերժելուն պէս Դեսպանախորհուրդը գոյութիւն չպիտի ունենար։ Այս բանը խորհած է Պիզմարք իշխան, կամ իւր որդին, եւ հասկնալի է որ պէտք չէ տեսնուած զՌուսիա հրաւիրելու։

—Փեթերսպուրկէ ղրկուած հեռագիր, ծանուցանելով թէ 40,000 Մահմէտականք Կովկասիայէն Թուրքիա կը գաղթեն, կը յարէն թէ ռուս կառավարութիւնը կը նպաստէ այս շարժման։ Որովհետեւ որոշած է այս գաղթականաց տեղ Ռուսիոյ հիւսիսային գաւառներէն գիւղացիներ խմբովին գաղթեցնել ի Կովկասիա։

—Պերլինէ կը հեռագրուի թէ Զօր· Վէրտէրի Փեթերսպուրկ ղրկուելուն շարժառիթն էր համոզել Զարն որ կոմս Փաւել Շուվալով պահուի Պերլինի դեսպանութեան պաշտօնին մէջ։ Կը յիշուի թէ Զարը մտադիր էր Կովկասիոյ կուսակալ կարգել զկոմս Շուվալով, բայց Վիլհէլմ կայսեր խնդրանաց վրայ կոմսն իւր Պերլինի պաշտօնին մէջ պահուեցաւ, եւ այս օրերս հոն վերադարձաւ։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պարսիկ կառավարութիւնն արտօնութիւն տուաւ անգլիական ընկերութեան մը Քարուն գետին վրայ Աշֆազ քաղաքէն մինչեւ Շուսթէր եւ ուրիշ կեդրոններ լայն կառուղի մը շինելու համար։

—Պարսկաստանի առեւտրական նա[illegible] մէջ առաջին հեռաձայնն հաստատուի այս Նախարարութեան ձեռամբ։

—Շահն ի մօտոյ Թէհրանէ պիտի մեկնի եւ երկու ամսոյ չափ ուղեւորութիւն մը պիտի ընէ Կիլանի եւ Մազանտէրանի նահանգաց մէջ։

—Ինֆլուէնցան ծանր կոտորած պատճառեց Թէհրանի մէջ։ Շահին գերդաստանէն եւս քանի մը անձինք բռնուեցան, եւ մէկ ամսոյ մէջ մինչեւ 70 անձինք մեռան մայրաքաղաքին մէջ։

—Հոլլանտայի կառավարութիւնը դեսպանական յարաբերութիւններ կը հաստատէ Պարսկաստանի հետ։ Իւր դեսպան, Ռէյթ համնլով, մեծարանօք ընդունուեցաւ։ Քանի որ Հոլլանտա արեւելեան ընդարձակ գաղթականութիւն մ՚ունի, Պարսկաստանի վաճառականութեան մէջ շահ կը տեսնէ իւր ազգայնոց համար։

ՍՊԱՆԻԱ

Թէեւ Անգլիա Սպանիոյ կամ Փորթուգալի դէմ ո՛ւ եւ է յարձակողական միջոց ի գործ չի դնէր, բայց Սպանիա հարկաւոր կը դատէ Ճիպրալթարի, Քատիզի եւ Պալէարեան կղզեաց կողմէ ամրոզջացնել ազգային պաշտպանու-

— 99 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

—Այս ամենն ալ դուցէ խարէութիւններ են, մրմռաց գեղջկուհին, որ միշտ եւ հակառակ ամենայնի՝ զգոյշ կը մնար։

—Եթէ կ՚ուզէք, ըսաւ Միռ-ա-Մօռ, այս գիշեր երթանք թակարդ մը լարենք։ Շատոնց ի վեր այս հաճոյքը չենք ունեցած։ Քիչ մը թմրութիւննիս կը փարատի։

Եւ արդարեւ, երեկոյին մեկնեցան։

Խաղաղիկ գիշեր մըն էր եւ լուսինը կը փայլէր անհամար աստղերու մէջտեղ որք կը թթագնէին իր լուսոյն առջեւ։

Ծառաստաններուն մէջ մտան։

—Այնչափ դիւրին բան չէ, կը տեսնես Մարէսքօ, ամառուան մէջտեղը թակարդներ լարելը, կը մրմնջէր ջաղացպանը։

—Այո՛, գիտեմ որ այնպէս է, խոտերը շատ բարձր ըլլալուն պատճառաւ որք կը ծածկեն երէներուն հետքերը։

—Փուշ դժուարութիւն պիտի քաշենք։

—Փորձենք։

Քիչ աղէկ յաջողեցան։

Միռ-ա-Մօռ դժգոհ չէր։

—Զախորդ գործ մը տեսանք, Մարէսքօ։ Պէտք տեսնես որ վաղը տասը ճագար բռնուած չպիտի ըլլան։ Այսքան փոքր բանի մը համար վեց ամսուան բանտարկութեան եւ տուգանաց վտանգի կը մատնեմ ինքզինքս։

—Հոգ մի՛ ըներ, անտառապահ Ժան-Ժանը կը քնանայ։

Այդ գիշերը, զիրենք խանգարող չեղաւ։

Յաջորդ օրը, միեւնոյն ժամուն, անտառ դարձան։ Այս անգամ, ապահովութեան համար, Մարէսքօ խարտեաշ կեղծ մօրուք մը դրած էր։

—Ի՞նչ է ան, ըսաւ յանկարծ՝ ծառաստանին մէջ մտնելով, խորտակուած ճիւղ մը կայ սա մացառին մէջ։ Դո՞ւն ըրիր, Մարէսքօ։

—Ո՛չ։

—Ուրեմն Ժան-Ժանը անցած ըլլալու է ասկից։

—Եւ կամ արհեստակից մը։

—Ո՛չ, ապահովապէս Ժան-Ժանն է։

—Եթէ ցորեկ ըլլար, հետքը կը գտնէի։

Եւ մօտենալով ոստիկանութեան լրտեսին որ կը յառաջանար։

—Խորհուրդ մը տա՞մ քեզ։

—Ի՞նչ։

—Աւելի հեռուն չ՚երթանք։

—Կ՚ըսեմ քեզ թէ վտանգ չկայ։ Եթէ կը վախնաս, պահուըտէ՛։ Ես չեմ ընկրկիր։ Կեղծ մօրուք դրած եմ։

—Ինչպէս որ կ՚ուզես։ Ազատ ես երթալու։ Ես թուփերուն մէջ կ՚սպասեմ քեզ։

Այս խօսակցութիւն արագ եւ ցած ձայնով տեղի կ՚ունենար։

Մարէսքօ իր ճամբան կը շարունակէր։

Հազիւ տասը վայրկեան կար որ անտառին ներսերը մտած էր, երբ Ժան-Ժան երկվայրկեան մը երեւցաւ անտառին եզրըն, եւ անհետ եղաւ Մարէսքօյի բռնած ճամբուն ուղղութեամբ։

—Կը կասկածէի որ այսպէս պիտի ըլլար, մրմնջեց ջաղացպանը։ Օձիքը ձեռք պիտի տայ։ Եւ հնարը չկայ իրեն իմաց տալու։ Ինք ձեռքովը ըրաւ։

Իսկոյն հեռանալու փափաքն եկաւ։ Բայց վերջապէս իր ձեռքը ո՛չ չուան կար, ո՛չ ճագար, այնպէս որ ինքզինքը մեծ վտանգի մը չէր մատներ մացառին մէջ մնալով որ աքանչելապէս կը ծածկէր զինքը։

Միւս կողմէ, հետաքրքիր էր տեսնելու թէ Մարէսքօ ինչպէ՛ս պիտի ազատէր ինքզինքն այս ձախորդ կացութենէն։

Լա Հէօյնի կասկածները մերթ ընդ մերթ իր մտքին մէջ կ՚արթննային տակաւին։

—Եթէ բռնուի, մտածեց, կեղծ բարեկամ մը չէ եւ կինս կրնայ նորէն վստահութիւն ունենալ անոր վրայ։

Իր մտածումներն ընդհատուեցան աղաղակներով ու վազվզելու ոտնաձայներով որք ծառերուն մէջէն կը հասնէին։

—Ա՛հ, ա՛հ, ըսաւ Միռ-ա-Մօռ ծիծաղելով, բռնուեցա՛ւ։

Եւ յիրաւի, Ժան-Ժան Մարէսքօյի վըրայ ինկած էր այն վայրկենին երբ սա բռնուած նապաստակ մը վեր կ՚առնուր։

Մարէսքօ անտառապահին ձեռքէն ազատելով, խոյս տուած էր։

Այս փախուստ երկար չէր տեւած։ Ժան-Ժան լաւ սրունքներ ունէր եւ անտառներուն վարժ ըլլալով, գերազանցութիւն մը կ՚ստանար ոստիկանին վրայ։

Այն վայրկենին երբ Մարէսքօ ոտք կը կոխէր անտառին եզրը, անտառապահն անոր թեւէն բռնեց իր զօրաւոր ձեռքով։

—Բռնեցի, անպիտա՛ն։

—Է՛, աղէկ, բռնեցիր, մրմռաց Մարէսքօ։ Ի՞նչ պէտք կայ ձեռքս այդքան ուժով սեղմելու։

Քանի մը քայլ հեռու էին այն մացառներէն որոց մէջ Մարէսքօ գիտէր թէ պահուըտած էր Միռ-ա-Մօռ։

—Արդեօք դեռ հո՞ն է, մտածեց ոստիկանը։ Այս կերպով իր եւ կնոջը կասկածները պիտի փարատին։

Եւ չկրցաւ չարամիտ ժպիտ մը զսպել դիտելով Ժան-Ժանի պարկեշտ դէմքը որ բարկութենէն կարմրած էր։

—Ա՛հ, թշուառական, քանի՛ անգամ ետեւէդ ինկած եմ, եղանակին վերջերը, առանց յաջողելու։

Մարէսքօ իր կեղծ մօրուքը կը քաշքշէր զայրացած մարդու մը ձեւով։

—Իրաւ է, ըսելիք չկայ, բռնուած եմ· բայց կը սխալիք, երբ կ՚ըսէք թէ եղանակին վերջն եւս ետեւէս ինկած էք· ես ութ օրէ ի վեր միայն այս կողմերը եկած եմ։

—Լա՛ւ, լա՛ւ, թո՛ղ այնպէս ըլլայ։ Հիմակ ո՛վ ըլլալդ պիտի յայտնես ինծի։

—Չեմ մերժեր։ Բռնուեցայ, կորուսի, կը վճարեմ։

—Անունդ ի՞նչ է։

—Լօռա, Լամօթ-Պէօվրոնէն։

—Լօռա՞, ըսաւ անտառապահը կարեւորութիւն տալու ձեւով մը։ Այդ անունը ծանօթ է ինծի, Դուն երեք անգամ դատապարտուած ես գաղտորսութեան յանցանօք։

—Ո՛չ, պարոն, երկու անգամ միայն, պատասխանեց Մարէսքօ համեստութեամբ։

Եւ միշտ դէպ ի վար կը նայէր, մացառներուն կողմը։

Իրեն այնպէս երեւցած էր թէ մացառները կը շարժէին։ Ու ճիւղերուն մէջտեղէն կը նշմարէր ջաղացպանին կապոյտ բաճկոնակը։

—Եթէ բռնածներս լսէ, մտածեց ոստիկանը, վիզս պիտի պլլուի, երբ տեսնէ զիս։

Անտառապահն աչօք զինքը կը զննէր միշտ։

—Ես արդէն քեզի հանդիպած եմ ի Սերտան։

—Տարի մը առաջ։

—Կը տեսնե՛ս, պահ մը առաջ կը ստէիր։

—Այս կողմերէն անցած եմ միայն, կ՚երդնում ձեզ, պարոն անտառապահ։

—Ի՞նչ ընելու եկած էիր։

—Գործ փնտռելու։

—Ուրեմն դուն կ՚աշխատի՞ս։

—Կարելի եղածին չափ քիչ, պատասխանեց Մարէսքօ լրբաբար։ Աշխատութիւնը չեմ սիրեր։

—Ըսել է գաղտորսութեամբ կ՚ապրիս։

—Այո՛, պարոն անտառապահ։

—Բնակարան չունի՞ս։

—Ինչպէ՞ս չէ։

—Ո՞ւր կը բնակիս։

—Բաց երկնից տակ։

—Անպիտա՛ն։ Ինծի այնպէս կուգայ թէ կը խնդաս վրաս, ըսաւ Ժան-Ժան բարկութենէն կրակ կտրած։ Բայց ես փոխանակ օձիքդ ձեռքէ ձգելու, Սիւլլիի ոստիկանատունը պիտի տանիմ զքեզ։ Այն ատեն, վա՜յ քեզի եթէ սուտ անուն մը տուիր։

—Լօռա, պարոն անտառապահ, Լօռա ըսի, Լամօթ-Պէօվրէնէն։

—Ես ապահով եմ որ Սիւլլիի ոստիկան-զինուորները պիտի ճանչնան զքեզ։

—Ինծի ալ այնպէս կուգայ թէ պիտի ճանչնան զիս, ըսաւ ինքնին ծածուկ ոստիկանը որ դժուարաւ կրնար իր խնդուկը բռնել։

—Հետս եկո՛ւր։

—Ո՞ւր։

—Սիւլլի։ Իրողութիւնը պիտի տեղեկագրեմ։

—Սիւլլին հեռո՞ւ է։

—Դուն լաւ սրունքներ ունիս։

—Շատ լաւ, քանի որ այնպէս կը կամիք, պարոն անտառապահ։

—Եւ եթէ փորձես ձեռքէս փախչիլ, հրացանի հարուած մը կը պարպեմ վրադ։

—Մի՛ վախնար, պարոն անտառապահ, մի՛ վախնար, ըսաւ Մարէսքօ որ երկչոտ ձեւ մը կեղծեց, հրացանը դիտելով։

(Շարունակելի)

թեան միջոցները, նոր ամրութիւններ կառուցանելով։

—Սպանիա գործաւորական Դեսպանախորհրդոյն կը մասնակցի միայն ի սէր Վիլհէլմ կայսեր, առանց բնաւ հաւատ ունենալու այս միջազգային խորհրդակցութեան վրայ։ Սպանիա եւս Ֆրանսայի և Անգլիոյ պէս վերապահութիւններ ըրած է Դեսպանախորհրդոյ որոշմանց պարտաւորիչ գործադրման վրայ, և ուրիշ մի քանի ծանօթ կէտերու վրայ։

ՓԱՆԻՑԱՅԻ ԴԱՏԸ

Սոֆիայէ մարտ 17 թուով կը ծանուցուի թէ Փանիցայի մեղապարտ ձեռնարկութեան վերաբերեալ ծածկագիր չորս նամակներ երեւան ելած ըլլալով, յանձնուած են քննիչ յանձնաժողովին, և հետեւաբար դատն յետաձգուած է մինչեւ մարտ ամսոյ վերջը։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Փարիզի հռչակաւոր «Ֆրանսական Թատրոնն» ընդունած էր Պ. տը Պորնիէի յօրինած մէկ նոր թատերգութիւնն, որոյ նիւթն են արաբական ինչ ինչ դէպքեր։ Կայս. կառավարութեան կողմէ դիտողութիւն եղած ըլլալով, ֆրանսական գրաքննութիւնը մերժեց այս թատերախաղը, բայց միանգամայն հաւաստեց Օսմ. կառավարութեան թէ կրօնի դպչող բան չկար մէջը։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԲԱՐԵՐԱՐ ՄԸ

Պ. Սարիօղլու, հելլենահպատակ Պուլկարն, որ այս օրերս յԱթէնս մեռաւ, չորս միլիոն ֆր.ի հարստութեան տէր էր, որոյ կէսը թողեր է պուլկարական բարեգործական և կրթական հաստատութեանց ամանց, և միւս կէսն իր որդւոց։

Զաւակները մերժեցին այս կտակ՝ ուրիշ կտակ մը ցոյց տալով։ Պուլկար կառավարութիւնը դատ բացաւ։ Նախնական և վերաքննիչ դատարանք ի նպաստ որդւոց վճռեցին, բայց վճռաբեկ ատեանը ջնջեց այս վճիռներ, և դատը վերսկսաւ այս օրերս։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը շրջաբերական մը ուղղելով մայրաքաղաքիս Թաղական խորհրդոց՝ յանձնարարած է որ ի նպաստ Ս. Էջմիածնի եկեղեցեաց մէջ պնակներ շրջագայիլ տալու տեղ գանձանակներ հաստատուին և հասոյթն ամեն ամիս ղրկուի ընդհանուր Գանձապետին։ Այդ շրջաբերականաւ կրկին անգամ յանձնարարուած է նաեւ որ Զատկի առթիւ ի նպաստ կեդրոնական բանտի մէջ գտնուող անօթ անձանց պնակներ շրջագային կիրակի և տօն օրերը։

Մայրաքաղաքս հասած հեռագրէ մը կ'իմանանք թէ Կարնոյ առաջնորդ Գեր. Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Իւթիւճեան Տրապիզոն հասեր է ֆրանսական Լլօյտ շոգենաւով, որ կիրակի առաւօտ մեկնած էր Պոլսէն։

. .

Մայրաքաղաքս գտնուող Կարնեցի ազգայինք երկուշաբթի օրը հեռագրաւ ծանուցած են թէ՛ ի Կարին և թէ՛ ի Տրապիզոն՝ Կարնոյ Գեր. առաջնորդին մեկնումն, և միանգամայն Տրապիզոն գտնուող Կարնեցւոց հրահանգ տուած են որ շոգենաւ իջնալով հանդիսաւոր կերպիւ դիմաւորեն զՏ. Գէորգ Վարդապետ։

Ծաղիկ Մանկանց պատկերազարդ հանդէսի մարտ 1ի թիւը կը բովանդակէ.

Առ ծաղիկ (Մանկանց)—Արաքսի (Ա. Գ.) —Ջոհ մը ի Նիակարա (Թարգմ.)—Էսիսքն (Մ. Գ. Մ.)—Եղերերգ—Դիտական զրոյցք —Երկու Որբերը—Ճանապարհորդութիւն ի Հիւսիսային Բեւեռ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Եվգաֆի նախարարութեան Միւֆէթթիշ անուանեցաւ Պոլսոյ Դատաւորին օգնական Մուսթաֆա Բիւշրի էֆէնտի, որուն պաշտօնը կ'սկսի յառաջիկայ տարւոյ Մուհարրէմ ամսոյ սկիզբէն։

Պոլսոյ Դատաւորին օգնական անուանեցաւ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ նախորդ Նաիպ Մուսթաֆա Միւնիպ էֆէնտի։

Բաղաքապետութեան առաջին Միւֆէթթիշ անուանեցաւ նոյն պաշտօնատան շրջուն Միւֆէթթիշ Միւմթազ պէյ։

Ռուսիոյ Կերչ քաղաքին օսմանեան պատուակալ հիւպատոսի փոխանորդ անուանեցաւ Բէթրոբուլօ էֆէնտի, որ երբեմն վարած է նոյն հիւպատոսարանի քարտուղարութեան պաշտօնը։

Ականակուռ Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ մայրաքաղաքիս աւստրիական դեսպան Պառոն տը Քալիչէի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ նոյն դեսպանատան խորհրդական Ֆրանսուա տը Շիէսըլ Բէրսթօրֆ ասպետին։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ նոյն դեսպանատան առաջին քարտուղար Մէչէնի կոմսին։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ նոյն դեսպանատան պահակ շոգենաւին հրամանատար Պ. Պօթէյի։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ նոյն դեսպանատան զինուորական կցորդ Պ. Մանէկաի կնոջ։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Օրթագիւղի զինուորական փուռին պաշտօնեայ հազարապետ Հիւսէյին Հիւսնի էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Վեհ. Սուլթանի հրացանակիրներէն Ահմէտ աղայի։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Ելմտացոյցի յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։ Ներկայ էին Ներքին գործոց նախարար Վսեմ. Միւնիր փաշա, Ելմտական նախարար Վսեմ. Ցակոբ փաշա և այլք։

Յանձնաժողովն երկար խորհրդակցութիւններ կատարեց և ի մէջի այլոց քննեց Մալիյէի հասութից ու ծախուց տումարներն և ասոնց վերաբերեալ այլ և այլ գրութիւններ։

—Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշա և խորհրդական Վսեմ. Ցարութիւն փաշա երէկ երկար խորհրդակցութիւններ կատարեցին ինչ ինչ խնդրոց վրայ։

—Աւստրիական դեսպան Պառոն տը Քալիչէ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

ՄԻՐԱՃ ԿԻՃԷՍԻ

Երէկ գիշեր, Միրաճ կիճէսիի տօնին առթիւ, մզկիթներու մինարէները կանթեղներով զարդարուեցան և մզկիթներու մէջ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնք եղան փառն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին։

Այսօր, պաշտօնի վրայ գտնուող և անպաշտօն բոլոր նախարարք և բարձրաստիճան պաշտօնատարք կայս. պալատ կ'երթան իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու։

ՕՍՄ. ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԻՑ ՄԻԱՑՈՒՄԸ

Նախարարաց խորհրդոյ կիրակի [illegible] քննութեան՝ վերջնապէս հաստատեցին Ելմտական նախարարի ծրագիրն ի մասին ներքին պարտուց (Տախկիլէ եւ Սէհիմ) միացման և անոր վերաբերեալ տեղեկագիրը կայս. դիւանատունը ղրկեցին Վեհ. Սուլթանի վաւերացման մատուցանելու համար։ Ըստ տեղեկութեանց Լ. Հէրալտի, յիշեալ ծրագիրը կ'առաջարկէ նոր պարտատոմսեր հանել, հինգ միլիոն օսմ. ոսկւոյ արժողութեամբ, 4 առ 100 տոկոսով և 1 առ 100 գլխավճարով, որ 250,000 ոսկւոյ տարեվճար մը կընէ։ Մալիյէն կ'առաջարկէ այս տարեվճարն երաշխաւորել երեք տեսակ եկամուտներով զորս ցոյց կուտայ Հանրային Պարտուց Վարչութեան. Ա. 120,000 ոսկի մաքսատան հասոյթներէն, Բ. 75,000 ոսկի թաղապետական զանազան հասոյթներէ, Գ. 75,000 ոսկի միւլթէզիմներէ կամ տասանորդի տրոց վարձակալներէ, որով տարեվճարի գումարը կը հասնի 270,000 ոսկւոյ։ Ցաւելեալ մասը, 20,000 ոսկի, յատկացուած է թաղապետական հասութից բացը գոցելու, եթէ պատահի որ ենթադրեալ գումարէն պակաս ըլլան անոնք։ Այժմ պարտատոմսերը ձեռքը գտնուող Տախկիլէ փոխառութեան պարտատոմսից գումարը կը հասնի 480,000 ոսկւոյ, և շրջաբերութեան մէջ եղող Սէհիմներու գումարն՝ երկու միլիոն ոսկւոյ։ Տակաւին ճշդիւ յայտնի չէ թէ ինչ պայմաններով նոր պարտատոմսք պիտի փոխանակուին հիներուն հետ։ Հաւանաբար այս գործողութիւն պիտի կատարուի երկուքը մէկի հաշուով եւ այդ պարագային մէջ հինգ միլիոն ոսկւոյն 2,500,000 ոսկին միացման (քօնվէրսիօն) պիտի յատկացուի։ Նոր պարտատոմսից մնացեալ գումարը Ելմտական Գանձուն տրամադրութեան ներքեւ պիտի դրուի, իր պէտքից համար։ Այս պարտատոմսք գրեթէ 100ին 75 պիտի արժեն և այս կերպով, ի բաց առեալ յանձնարարգէքը, մէկ միլիոն 800,000 ոսկւոյ հասոյթ մը պիտի գոյացնեն։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Կը յիշուի թէ Սկիւտարի կառավարիչ Պահրի փաշա մենաշնորհ խնդրած էր Սկիւտարէն մինչեւ Զամլըճա երկաթուղի մը շինելու համար։

Արդ, Բ. Դուռն և Պետական խորհուրդը կը քննեն այն պայմաններն որք կը վերաբերին այդ մենաշնորհի։

ԲԱԹՈՒՄԻ ՏՈՒՐՔԸ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն՝ Արտաքին գործոց նախարարութեան վերադարձուցած էր Բաթումի տրոց գործադրութեան կանոնագրին համար պատրաստուած տեղեկագիրը, անոր ինչ ինչ պակասները լրացնելու համար։

Արդ, Արտաքին գործոց նախարարութիւնն սկսած է կատարել հարկ եղած բանակցութիւնները։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Աւասիկ ընդհանուր ցուցակն այն պատուանշանաց զորս Ռումանիոյ Կարոլ թագաւորը նուիրած է.

Ռումանական Աստղ պատուանշանի առաջին աստիճանը՝ Դատական նախարար Ճէվտէթ փաշայի և կայս. ատաք թիկնապահ Տէրվիշ փաշայի։

Ռումանական Թագ պատուանշանի առաջին աստիճանը՝ Ոստիկանութեան նախարար Բեամիլ պէյի, Վեհ. Սուլթանի սենեկապետներէն Արիֆ պէյի, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին մէքթուպճի Մէհմէտ Ալի պէյի, Վճարեկ ատեանի անդամներէն Ալի Շահպազ էֆէնտիի, կրօնական գործոց տեսուչ Ջիվէր պէյի և կայս. պալատան պաշտօնեաներէն Գասըմ պէյի։

Նոյն պատուանշանի երկրորդ աստիճանը՝ Արտաքին գործոց նախարարութեան հպատակութեանց դիւանին տնօրէն Պաղտատլեան Օհան էֆէնտիի և Բերայի ոստիկանութեան օգնական Թօնէն էֆէնտիի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱՆ

Ղալաթիոյ Պորսայի ժողովոյ անդամք, ըստ տրամադրութեան մասնաւոր օրինաց, ամեն տարի մարտի սկիզբը կը փոխուին և նոցա յաջորդք կ'ընտրուին գաղտնի քուէարկութեամբ։

Անցեալ չաբաթ օր այս ընտրութիւն տեղի ունեցաւ ինքնակալութեան Պորսայի գոմիսէր Իսմայիլ պէյի և Պորսայի ժողովոյ անդամ ընտրուեցան Ֆարա էֆէնտի, Թիլինօ էֆէնտի, Ֆաթիատի էֆէնտի, Ջիփի էֆէնտի, Ցակոբիկ էֆէնտի, Միրասեէտի էֆէնտի և Տէրոււնեան էֆէնտի։ Ասոնցմէ Ցակոբիկ էֆէնտի անձնական տկարութեան պատճառաւ հրաժարած ըլլալով, նորա տեղ անդամ ընտրուեցաւ Մարինօ էֆէնտի, որ առաւելագոյն քուէ ստացած էր։

Ընտրութիւնք կատարուելէ յետոյ նորընտիր անդամք ի նիստ գումարեցան ընդ նախագահութեամբ Իսմայիլ պէյի, որ նախ և առաջ բարեմաղթութիւններ ըրաւ փառն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանի և շնորհակալութիւն յայտնեց ժողովոյ, այն կառավարութեան [illegible] տարուած էին Պորսայի անցեալ տարուան գործողութիւններն։ Իսմայիլ պէյ յետոյ առաջարկեց կատարել նախագահի ընտրութիւնն և յետ քուէարկութեան նախագահ ընտրուեցաւ նախորդ նախագահ Ֆոթիատի էֆէնտի։ Իսմայիլ պէյ ծանոյց թէ ի մօտոյ առեւտրական Պորսա մը եւս պիտի հաստատուի, որուն ներքին կանոնագիրը պատրաստուելով պիտի մատուցուի։ Գոմիսէրը նոյնպէս ծանոյց թէ արժէթղթոց Պորսայի ներքին գործառնութեանց համար օրինաց ծրագիր մը պատրաստուած է, որ Առեւտրական նախարարութեան մատուցուելէ առաջ, ժողովոյ քննութեան պիտի ենթարկուի։ Պորսայի ժողովն իր յառաջիկայ նստին մէջ նկատողութեան պիտի առնու այդ ծրագիրն և ադկից զատ Պորսայի գործառնութիւններն աւելի բարեկարգելու համար խորհրդակցութիւններ պիտի կատարէ։

ԿՈՎԿԱՍՑԻ ԻՍԼԱՄ ԳԱՂԹԱԿԱՆՔ

Վեհ. Սուլթանն հաճած է հաւանիլ որ Թուրքիոյ մէջ հաստատուին այն բազմաթիւ իսլամ ընտանիքներն որք Կովկասէն գաղթելու փափագ յայտնած էին։ Ռուս զօրավար Մալամա որ Կ. Պոլիս եկած էր Բ. Դրան հետ բանակցելու համար, մեկնեցաւ ի Կովկաս, Օսմ. կառավարութեան նպաստաւոր պատասխանը տանելով։ Կը մնայ այժմ այս գաղթականաց զետեղման համար պէտք եղած տնօրէնութիւններ ընել եւ պատուիրակներ ընտրել որք պիտի երթան ալքէ անցուննեն և որոշեն այն տեղերն ուր պիտի հաստատուին նոր գաղթականք։

ԻԶՄԻՐԻ ՔԱՐԱՓՈՒՆՔ

Ընկերութիւն մը, որուն կըսուի թէ մասնակից է նաեւ Օսմ. կայս. Պանքան, Իզմիրի քարափանց շահագործման մենաշնորհը խնդրեր է կայս. անձնական Գանձուն նախարարութենէն։

ՍՊԱՌԱՊԵՏԻ ԴՐԱՆ ՊԻՏՈՅՔ

Կ. Պոլսոյ և Լոնտոնի վաճառականք մրցման մէջ էին օսմ. կայս. բանակին պիտոյից յատկանալի չուխային հայթայթման համար։ Այս նուագորդ վերջացած ըլլալով, տէրութեան գանձուն համար նպաստաւոր պայմանագիր մը կնքուեր է։ Չուխային հայթայթումն առանձնած է Արսլան անուն հրեայ վաճառականը, և կըսուի թէ որոշեալ գինն է 14 ղրուշ մեթրոյն չուխային համար որ երկու ամիս առաջ 17½ ղրուշի կը հայթայթուէր։

(Մանզումէ)

ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐԻ ՈՃԻՐԸ

Ատա-Բազարի մօտ, երկաթուղւոյ գծին շինութեան հսկող պաշտօնեաներէն մին, որ ծանուցեալ ոճրագործութեան զոհ գացած էր, աւստրիական հպատակ ըլլալով, մայրաքաղաքիս աւստրիական հիւպատոսարանը քննիչ յանձնախումբ մը ղրկած է սպանութեան վայրը։ Այդ յանձնախումբը կը կազմեն՝ դիւ-հիւպատոս Սդօֆէյլա ասպետ, Պ. Պ. Քանթօրոլօ և Բէրէզա, ինչպէս նաեւ Նիկոմիդիոյ հիւպատոսական գործակալը։ Քանի մը գաւառներ կ'ուղեկցին այս պարոններուն,

Մանզումէ կ'իմանայ նաեւ թէ իտալական դեսպանատան ձեռնարկներուն վրայ՝ մայրաքաղաքիս ձեռնհաս իշխանութիւնք հրաման տուած են ոճրի վայրն յանձնախումբ մը ղրկել, իւր կողմէ քննութիւն մը բանալու համար։

Աւասիկ այն ոճրագործութեան մանրամասնութիւններն որք Նիկոմիդիայէն հաղորդուած են առ Նէօլօղօ։

Նիկոմիդիայէն 40 քիլոմեդր հեռաւորութեամբ՝ Ատաբազարի մօտ, քանի մը տնակներ կան որք երկաթուղւոյ գծին շինութեան հսկող պաշտօնէից և գործաւորաց բնակութեան յատկացեալ են։ Զորեքշաբթիէն հինգշաբթի լուսնալու գիշերը, չորս աւազակներ այդ տնակներէն միոյն դուռը խորտակելով, ներս կը մտնեն։ տնակը երկու մասի բաժնուած էր, որոց միոյն մէջ կը բնակէր Օրէլլի անուն իտալացի որմնադիր մը և միւսին մէջ Բօսիչ անուն աւստրիական հպատակ մը, որ շինութեանց հսկողի պաշտօն ունէր, իւր կնոջ հետ։

Աւազակները նախ առաջ Օրէլլիի վրայ յարձակելով, սկսան չարչարել զայն ու դրամ պահանջել։ Եւ որովհետեւ Օրէլլի դրամ չունէր որ տար, քանի մը տեղէ վիրաւորելով զնա, անկենդան թողուցին այնտեղ։ Չարագործք, յետոյ Բօսիչի խուցը մտան և տեսնելով որ այր ու կին կը քնանան, անոնց կոկորդէն սեղմելով դրամ պահանջեցին։ Սոսկալի մարտ մը տեղի ունեցաւ յայնժամ աւազակաց եւ իրենց անզէն զոհերուն միջեւ։ Չարագործք կատաղաբար Բօսիչի վրայ խոյանալով, խողխողեցին զնա, մինչ կինը կը յաջողէր փախչիլ, պատուհանէն վար ցատկելով։ Կառւոյ պահուն, կրցած էր աւազակաց միոյն երեսը ճանկռթել ու այդ մարդուն դէմքը յիշողութեանը մէջ պահել։ Սակայն խեղճ կինը դրացի գործաւորաց իմաց տալու համար պատուհանէն ցատկած պահուն, մթութեան պատճառաւ փոսի մը մէջ ինկաւ ու այնտեղ մնաց կէս ժամու չափ, որոյ միջոցին մարդասպանք խոյս տուին։

Այս ոճրագործութեան հեղինակներն հեծեալ չէրքէզներ են։ 56 ոսկի կողոպ[illegible] ացոյն դէմքը ճեղքուածքներով ծածկուած էր ու գլուխը վիզէն բաժնուած։ Երկաթի գաւազանի վեց հարուածներ կը կրէր մարմինն վրայ և նոյնքան վէրքեր ալ հրացանով առաջ եկած։ Տիկին Բօսիչ դաշոյնի հարուած մը առած է ձեռքէն և հարուած մըն ալ ուսոսկրէն։ Իտալացի Օրէլլին ծանրապէս վիրաւորուած է և անյոյս վիճակի մէջ։

Տեղական իշխանութիւնք ազդու միջոցներ ձեռք առին և ոստիկան զինուորներ ճանբայ հանեցին Նիկոմիդիայէն, Ատա Բազարէն ու շրջակայներէն, չարագործաց ձերբակալման համար։ Ոճրագործութեան յաջորդ օրը, եօթն անուանի աւելի չէրքէզներ ձերբակալուելով, մի առ մի տիկին Բօսիչի ցոյց տրուեցան որ անոնց մէջէն ճանչցաւ այն աւազակն որուն երեսը ճանկռթած էր։ Այս աւազակ հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ հանուեցաւ, և յաջորդ օրն եւս անոր մեղսակցաց մին ձերբակալուեցաւ։ Ուրիշ տասներկու չէրքէզներ որոց վրայ կասկածներ կան, բանտարկուած են։ Կը կարծուի թէ այս ահաւելի ոճրագործութեան բոլոր հեղինակներն արդարութեան ձեռքը պիտի իյնան։

«ԷՐԹՈՂՐՈՒԼ» ՄԱՐՏԱՆԱՒԸ

Սաբահ կ'իմանայ թէ ծովային նախարարութիւնն հրամայած է Էրթողրուլ մարտանաւի հրամանատար Օսման փաշայի, որ մարտանաւը մարտ 10ի չաբաթ օրը ճամբայ ելնէ Ճաբոն ուղեւորելու համար։ Մարտանաւն այժմ ի Սինկափուռ կը գտնուի։

. .

Ճէրիտէի Հավատիսի մէջ եւս հետեւեալ տեղեկութիւնները կը կարդանք այդ մարտանաւուն նկատմամբ։

Էրթողրուլ մարտանաւու հրամանատարին կողմէ առ Ծովային նախարարութիւնն ուղղեալ գրութիւնք կը յայտնեն թէ երեք ամիսէ ի վեր Սինկափուռ կը գտնուին, ուրկից մեկնելու համար հրամանի կ'սպասեն և թէ այդ երեք ամսուան միջոցի մէջ ամեն ջանք եղած են օսմանեան կառավարութեան փառքը բարձրացնելու համար։ Զինուորք կրթութիւններ կատարած են եւ տեղւոյն խալքը ամեն առթի իրենց համակրութիւնը յայտնած են, որ օր օրի աւելցած է։

Սինկափուռի Ֆրէ Բրէս լրագիրը թէեւ Կ. Պոլսէն Անգլիա ուղղեալ հեռագիր մը հրատարակած էր թէ Էրթողրուլ մարտանաւը փճացուած ըլլալով, Սինկափուռէն անդին չպիտի կրնայ երթալ և թէ պատուանշանները թղթատար շոգենաւով ղրկուած է. սակայն այդ լրագրոյ միւս օրուան թերթին մէջ հերքում մը տրուած է թէ այդ լուր բոլորովին անհիմն է, թէ մարտանաւը առողջարան մը ըլլալով, զինուորք և աչալուրջ կը գտնուին, թէ իւր ուղեւորութեան ժամանակամիջոցը սահմանափակ չէ և թէ իւր Սինկափուռ մնալը փոխուելէ և կամ ո և է արգելիչ պատճառէ առաջ եկած չէ. այլ իւր ամեն հանդիպած տեղերուն մէջ հրամանի կ'սպասէ ճամբայ ելնելու համար։

Վերջին անգամ եւս Քօլոմպոյի Սէյլըն Օպզէրվըր լրագիրն՝ Էրթողրուլի ի Սինկափուռ մնալուն առթիւ սուտ տեղեկութիւններ հրատարակած էր, գրելով թէ քաշած է Սինկափուռէ եկող անգլիական երկու մարտանաւերէ. Սէյլըն Օպզէրվըր ըսած էր թէ Էրթողրուլ մարտանաւը Ճաբոնիա մեկնելու համար ածուխ ստակ չունի, նոյնպէս վառօդ ալ չունի, յարգելու համար այն արարողութիւններն զորս կը տրամադրեն տէրութեանց օրէնքները, թէ Սինկափուռ ժամանած օրէն ի վեր չէ վճարած նաւահանգստի տուրքը, թէ Պոլսէն գալիք դրամի սպասելով, Սինկափուռ մնացած է եւ թէ տեղւոյն կուսակալը պաշտօնապէս հրամայած է որ Էրթողրուլ իբրեւ մարտանաւ չճանչցուի։ Այդ կարգի սուտ տեղեկութիւն մ'ալ Ֆրէ Բրէս լրագիրն հրատարակած էր։ Այդ առթիւ անկարելի ըլլալով լռել, այդ խնդրոյ վրայ, ամենայն քաղաքավարութեամբ, պաշտօնապէս բացատրութիւն խնդրուած է Սինկափուռի կուսակալէն, որ ի պատասխանի թիկնապահի մը միջոցաւ նամակ մը ղրկելով, ցաւ յայտնած էր լրագրական ստայօդ հրատարակութեանց համար և խոստացած էր հերքել տալ զայնս։

Հետեւեալ օրն եւս կուսակալին կողմէ հերքումն հրատարակուելով, յայտարարուած է թէ այդ լուրեր բոլորովին անհիմն են։ Նոյնպէս բառ առ բառ հերքուած են Քօլոմպոյի լրագրոյն տեղեկութիւններն, յարելով որ անպատեհ է այդ տեսակ լուրեր մը գործածել բարեկամ տէրութեան մը նկատմամբ։

ԹԱՂՄԱՆ ԱՐՏՕՆԱԳԻՐՔ

Մայրաքաղաքիս մէջ պատահած մահերու համար ցարդ թաղերու իմամք ու մուխթարներն ծանուցագիր մը կու տային և առողջապահական վարչութիւնը կ'արտօնէր մեռելոյն թաղումը։

Զաման կ'իմանայ թէ այս ձեւակերպութիւն պիտի փոխուի։ Իմամներն ու մուխթարք այդ ծանուցագրերը պիտի յղեն թաղապետութեանց, որ բժշկական քննութիւն մը կատարել պիտի տայ մահուան նկատմամբ եւ առողջապահական վարչութիւնն եւս թաղապետութեանց տեղեկագրոյն վրայ միայն պիտի յանձնէ հարկ եղած արտօնագիրը։

Անցեալ օր Սէրաճխանէի մօտ պարսիկ թէնեքէճիի մը սենեակը բանալով, դրացիք օգնութեան փութացին և մարմինը։ Ոստիկանք հասնելով, երբ սենեակէն ներս մտան քննութիւն կատարելու համար, տեսան որ թէնեքէճին մեռած էր։

—Թաղապետութեան Զ. շրջանակի պաշտօնեայք անցեալ 1305 տարւոյն մէջ գրաւած են 62581 օխա պակաս կշռող հացեր։ Ասոնցմէ 8977 օխան տրուած է Խասքէօյի կանանց հիւանդանոցին, 14024 օխան՝ Թաղապետութեան Զ. շրջանակի հիւանդանոցին և 39496 օխան ալ բաշխուած է այլ և այլ աղքատաց։

—Գոնիայի առեւտրական դատարանն, որ մէկ քանի գաւառաց առեւտրական դատարաններուն հետ ջնջուած էր, վերահաստատուած է։ Այս դատարանի անդամք առանց թոշակի և առժամեայ կերպիւ պիտի պաշտօնավարեն։ Նախագահը պիտի ստանայ 1500 ղրուշ ամսաթոշակ։ Դատարանը պիտի ունենայ առաջին քարտուղար մը 600 ղրշ. ամսաթոշակով, երկու քարտուղարներ 300 կան ղրուշ ամսաթոշակով, երկու բարապաններ 150 կան և մէկ սենեկապահ մը 50 ղրուշ ամսաթոշակով։ Այդ դատարանի նախորդ նախագահ Իպրահիմ Բիւշրի էֆէնտի վերահաստատուած է իր պաշտօնին մէջ։

—Երուսաղէմի Յունաց Պատրիարքը Ս. Գերեզմանի խաչը նուիրեր է Կ. Պոլսոյ սպանիական դեսպան Պինտանա մարքիզին։

—Գերմանացի սպայ Բլիւսքօֆ և իր հետեւորդք որք Վիլհէլմ կայսեր կողմէ Վեհ. Սուլթանին նուիրեալ չորս երիվարները բերած էին, Վեհ. Սուլթանէն ծանրագին պարգեւներ ստացած են, ժամացոյց, ծխատուփ և այլն։ Այդ պարոնայք այսօր կը մեկնին։

—Նախընթաց իրիկուն գող մը մտաւ Պ. Հիւգօ Ափէլլիի տունը ի Բերա, Թարլապաշի, Թաւլօ մաղա փողոց, թ. 8։ Սառանայարկի պատուհանի մը վանդակը սանդուխի տեղ ծառայեց գողին։ Ընկերները փողոցին անկիւնը կ'սպասէին. այն վայրկեանին երբ գողը տունէն ներս պիտի մտնէր, անկից անցնող երկու ոստիկանք նշմարելով զինքը, ռէվոլվէրի հարուած մը պարպեցին։ Զարագործը վար իյնալով, ինքն ալ երկու հարուած պարպեց ոստիկաններուն վրայ, որք չհամարձակեցան գործածել իրենց զէնքը, վասնզի դրացիներէն մի քանի հոգի հաւաքուած էին և կրնար վտանգ մը պատահիլ։ Այս պատճառաւ գողը կրցաւ խոյս տալ և տակաւին ձերբակալուած չէ։

—Զինուորական բժիշկ Մաքրիտի փաշա Ադրիանուպոլիս պիտի ուղեւորի քննելու համար նահանգին առողջապահական վիճակը։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք երէկ Գարաքէօյի կամուրջին վրայ մարդ մը ձերբակալեցին, որ կեղծ դրամ մը տալու վրայ էր կամուրջի պաշտօնէից։

—Ոստիկանք երէկ Էմին Էօնիի առջեւ ձերբակալեցին Մարքօ անուն պատանի մը, որ մէկ քանի կանանց քսակներն յափշտակած էր։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ

Պ. Քլօտիւսի խումբն իր հրաժեշտի ներկայացումը կուտայ այս գիշեր և վաղը կը մեկնի մայրաքաղաքէս ի Թիֆլիզ։

Այս գիշեր ներկայացուելիք խաղն է,

ՊԱՊՕԼԷՆ (BABOLIN)

Օպերէթ 3 արարուածով

. .

Պ. Քլօտիւսի խումբին պիտի յաջորդէ ի Նոր Թատրոն մանուկ դերասանաց ու դերասանուհեաց խումբն, ընդ տնօրէնութեամբ Պ. Րիչիի։ Մանկական խումբն իր առաջին ներկայացումը պիտի տայ յառաջիկայ շաբաթ գիշեր։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Լոնտոն, 18 մարտ

Երեսփ. ժողովոյն մէջ, Սըր Ճ. Ֆէրկիւսըն յայտարարեց թէ Բ. Դուռը կը քննէ Կաւկասիոյ քանի մը հազար Մահմէտականաց խնդիրքն, որք Թուրքիա կ'ուզեն գաղթել, և որոց գաղթականութեան Ռուսիա կը հաւանի ինչ ինչ պայմաններով։

Սըր Ճ. Ֆէրկիւսըն յայտարարեց նաեւ թէ մեծ թշուառութիւն կը տիրէ Սուտանի արեւելեան մասին մէջ։

Պուքրէշ, 18

Միրակոյտը վաւերացուց Ռումանիոյ և Սերպիոյ առեւտրական պայմանագիրը։

Սոֆիա, 18

Պուլկարեան Գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Նախկին սպայ մը ձերբակալուած է իբրեւ մեղսակից Փանիցայի, և խուզարկութիւններ ըրած է, որոց վրայ ուրիշ մի քանի անձինք եւս պիտի ձերբակալուին հաւանօրէն։

Քաթարօ, 18

Զորքա Քարաճորճեւիչ իշխանուհին, 1864 դեկտ. ամսուն ծնեալ, անդրանիկ դուստր Չեռնակորայի իշխանին և ամուսին Քարաճորճեւիչ իշխանին, մեռաւ։

Փարիզ, 18

Հանրապետական չափաւոր լրագիրք համակրանօք կ'ընդունին նոր նախարարութիւնը։ Արմատականք կը գանգատին որ իրենց կուսակցութեան ըստ բաւականին կարեւորութիւն չէ տրուած նոր վարչութեան կազմութեան մէջ։ Միապետական լրագիրք կը դուշակեն նոր նախարարութեան մօտալուտ անկումը։

Պելկրատ, 18

Սքուփչինան օրէնք մը քուէարկեց, որուն համեմատ վեց միլիոն ֆր.ի սպիտակ դրամ պիտի կոխուի և պղինձ մ'ըրյաւի։ Որոշուեցաւ հողային բերքերու վրայ արտածման մաքսը բառնալ։ Եկեղեցական կազմակերպութեան վրայ նոր օրէնք մը պիտի մատուցուի ժողովոյն։

Պերլին, 18

Լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Պիզմարք իշխանէն զատ կոմս Հէրպէրթ Պիզմարք եւս հրաժարական տուած է, բայց կայսրը միայն իշխանին հրաժարականն ընդունած է, և մերժած է կոմսինը։

Նախարարաց խորհուրդն երէկ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ կայսեր, և երեք ժամ զբաղեցաւ, գլխաւորապէս նախարարապետին հրաժարականի խնդրով։

Բարիզ, 18 մարտ

Երեսփոխանաց ժողով — Պ. տը Ֆրէսինէի նոր նախարարութիւնն, այսօր իւր յայտարարութիւնն ընելով Երեսփոխանաց ժողովոյն մէջ, կոչում ըրաւ հանրապետական կուսակցութեան բոլոր ստորաբաժանմանց՝ լայնարձակ, ամենուն առջեւ բաց, ներողամիտ եւ խաղաղասէր Հանրապետութիւն մը հիմնելու համար։ Նախարարութիւնն ըմբռնած է երկրին մտածումն, որ կ'ուզէ երկրագործութեան և ազգային աշխատութեան աւելի ազդու պաշտպանութիւնն եւ առեւտրական դաշնագրոց լրումէն յետոյ գործելու ազատութիւն։ Մաքսային սակագները որոշելու համար, կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք պիտի առնու որպէսզի, 1892ին, ո՛չ մէկ բան խափանարար ըլլայ Խորհրդարանին ազատութեան, մինչեւ իսկ բարեկամ ազգի մը (Թուրքիա) նկատմամբ, որուն առեւտրական յարաբերութիւնները Ֆրանսայի հետ՝ վերջերս Միրակոյտին խորհրդակցութեանց առարկայ եղան, և վերջ յայտարարութեան, Նախարարութիւնը կը յայտնէ իր հոգածութիւնն աշխատաւոր դասերուն

վիճակին համար․ Նախարարութիւնը կ'ուզէ ճշմարիտ կառավարութիւն մը ըլլալ, հանրային գործերու մէջ և զօրաւոր աջակցութիւն տալ․ Նախարարութիւնն յոյս կը յայտնէ որ խորհրդարանն իր վստահութեամբը պիտի աջակցի իրեն՝ ի գլուխ հանելու համար իր պաշտօնը․

ԱՐԵՒԵԼ․ ՀԵՌԱԳՐ․ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԷՆ

ՊԻՍՄԱՐՔ ՀՐԱԺԱՐԵԱԼ

Պերլին, 18 մարտ

Պիզմարք իշխան հրաժարական մատոյց Վիլհէլմ Կայսեր, որ ընդունեց․

Նախարարապետին այս որոշումը շատ մեծ սրտայուզութիւն յառաջ բերաւ քաղաքական աշխարհին մէջ, որ կը կարծէ թէ այս հրաժարական շատ ծանր հետեւանքներ կրնայ ունենալ․ Ընդհանուր լաւատեսք կ'ըսեն թէ երբեք նիզակակցութեան խզման նշանը պիտի ըլլայ այս․

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 7 մարտ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց․ (Մարտ․ 1․)	Սէրի Գ․ Կ	19 31 1/2
Զօրաւոյն գոցուելէն վերջը	» » »	19 37
Բերսայի մէջ	» » »	19 36
Առաւօտուն բացուելուն	» » »	19 36
Կէս օրին	» » »	19 35 1/2

ԽՕԹԻԳՐԱՖԻ ՏԱՒԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	Գ․ Կ․	47 34
Այս առաւօտ	» »	47 34
Կէս օր	» »	47 3

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՆԵՐ

Փոխառութիւն A․	Սէրի Գ․ Կ․	40 10
» B․	» » »	24 25
» C․	» » »	20 4

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ․	Լր․	4 28
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ․	»	8 29
Գանք տը Գօնս	»	»	7 14
Սօս․ Համիտ է վալէօր	»	»	4 35
Թրամուէյ	»	»	478
Բուսելի երկաթուղի		Ֆր․	71 75
Օղլիկաթօն տը Երիօրիթէ		»	— —
Բաժնեթուղթ Լավիրիոն	Գ․ Կ․		119

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՆԵՐ

Օսմանեան ոսկի	ՂՐ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 25
Անգլիական ոսկի	»	110 10
Իմբերիալ	»	90 20
Ֆլորին	»	51 10
Բուսոյի Թղթադրամ	»	8 34
» արծաթ	»	77
Մեճ․ արծաթ․ (ատրբ)	»	108 14
Վ․ Եգեայ	»	103 20
Հինգնոց	»	103 20
Մեճիտիէ	»	101
Թալիրէ	»	9 10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 18 Մարտ, ժամ 3 վայր 35 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	88 12 1/2
» » 4 1/2 %	106
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Գ․	18 12 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	72 75
» Րէժիի բաժնեթուղթը	526 25
Պանք Օթօման	539 75
Գրէտի Լիոնէ	723 75
Իտալական Ռանթ 5 %	92
Հունգարական 5 %	457 50
Երիօրիթէ Թիւրք	486 25
Եգիպտական միացեալ	478 50
Պանք տը Բարի	786 25
Օսմ․ մաքս․ արժէթուղթ	421 25
Սուէզի ջրանցք	2317 50
Սպանիական արտաքին	73 3/4
Զէք Լոմբարդի վրայ	25 23

Լոնտոն, 18 Մարտ, ժամ 6 վայր — երեկոյ

Անգլ․ քօնսօլիտէ	97 3/16
Օսմ․ » Սէրի Դ․	17 13/16
» » » Ա	40 1/4
» » » Բ․	24 3/8
» » » Գ․	18 1/8
Փոխառութիւն 1877	102 1/2
Պանք Օթօման	11 1/2
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)	94 5/8
» առանձ․ (բրիվիլէժիէ)	105 3/8
Ցայրա Սուէզ	84 3/4
Տօմանիալ (փոխառ․ Րօչիլտ)	104 1/4
Հունգարական 5 %	90
Մոնօբոլ »	75 1/2
Ռուսական 1889	94 3/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 22 1/2

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 18 Մարտ, ժ․ — վ․ — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	88 08
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ․	18 16
Օսմանեան երկաթուղի	— —
Եգիպտական միացեալ	477 50

Վիէննա, 18 Մարտ, ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	84 60
» Րէժիի բաժնեթուղթը	111 75
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119 80

Պերլին, 18 Մարտ, ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 40
Ռուսալ Թղթադրամ	219 3/4
Օսմանեան երկաթուղի	79 70
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ․	18 20

ԳՈՒԼԱԳՍԸԶԵԱՆ ՄԱՐԳԱՐ ԷՖԷՆՏԻԻ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՄԵԿ ԴԱՏԸ

Գուլագսըզեան Մարգար էֆէնտի 4-5 տարի առաջ ամբաստանուած էր, Մաքսի գրագիրներէն Րայիֆ էֆէնտիի վստահութիւնը չարաչար գործածելով ամսական կարօններէն մաս մը իւրացուցած ըլլալուն համար․ Դատավարութիւնը ժամանակին տեւնուած էր, թէ' Նախագահ և թէ' վերաքննիչ ատեններ առջեւ և Մարգար էֆէնտի երկու անգամ ալ շահած էր դատը․ սակայն վճռաբեկ ատեանը բեկանելով սոյն որոշումն, վերստին դատավարութիւն հրամայած էր որ մարտ 3 չորեքշաբթի օր տեղի ունեցաւ առաջի Վերաքննիչ ատենի․

Ժամը 7ին ատեանը բացուեցաւ ի ներկայութեան խուռն բազմութեան․ ամեն աչք յառած էին Մարգար էֆէնտիի վրայ որ իւր դատապարտութենէն ի վեր շատ թեթեւ փոփոխութիւն մը կրած է․ նոյն այն գիրուկ ու զուարթ մարդն էր, ըստ կարի մաքուր հագուած, ածիլուած դէմքով․ դատավարութեան խորհրդակցութեանց միջոցին դէմքը ժողովրդեան կը դարձնէր, գոգցես գիտնալով թէ ունկնդիրք դատը լսելէ աւելի փափաք ունէին զինքը տեսնելու․

Կարդացուեցան վճռաբեկ ատենի գիտողագրերն, որմէ յետոյ Նախագահը հարցուց անձնական դատախազին և ամբաստանելոյն իրենց կարծիքներն․

Րաղըֆ էֆ․—Անձնական իրաւունքս կը պահանջեմ․

Մարգար էֆ․— Քանի անգամ է անպարտութեան վճիռ ստացած եմ և դատս վաստկած․ գործն այնչափ տարուան բան մ'է որ չեմ յիշեր՝ ուստի կրկին անպարտութիւնս կը պահանջեմ․

Ընդհ․ դատախազ․— Կը խնդրեմ որ վճռաբեկ ատեանը ինչ պատճառաւ որ նախորդ որոշումը բեկանած է, զայն քննութեան առնէք․

Նախագահն՝ հակիրճ դատավարութենէ մը յետոյ, վերջացած համարեց զայն և 3-4 ժամ խորհրդակցութենէ մը վերջը եկաւ յայտարարել թէ ժողովն կը պնդէ իւր նախորդ որոշման վրայ, այն է անպարտ կը հռչակէ զՄարգար էֆ․ Գուլագսըզեան սեղանաւորական այն գործին մէջ որուն համար ամբաստանեալ էր․

Դատաւորք վերստին ժողովեցան․ անձնական դատախազը մեկնեցաւ, և Մարգար էֆ․ իւր բանտապահին հետ վերադարձաւ ի բանտ․ Մ․ Տ․

ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՄԱՀ Պ․ ԴԻՄԻՏՐԻ ԲԱՔՐԱՁԷԻ

Այս օրերս վախճանուեց ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ յայտնի վրացի ուսումնական հնագէտ Դիմիտրի Բաքրաձէ․ Կիէվի հոգեւոր ակադեմիայում իր ուսումն աւարտելուց յետոյ, Բաքրաձէ 1850 թուին սկսեց հետազօտել Կովկասը եւ Անդրկովկասը եւ սկսեց տպագրել թէ ռուսաց եւ թէ այնուհետեւ վրաց լրագիրներում եւ ամսագիրներում, նմանապէս եւ առանձին գրքերով մեր երկրին, յատկապէս վրացիներին վերաբերեալ ազգագրական և հնագիտական յօդուածներ․ Այլ և այլ ուսումնական՝ աշխարհագրական, հնագիտական եւ լեզուագիտական ընկերութիւնների անդամ լինելով, հանգուցեալը յայտնի էր որպէս եռանդոտ եւ բեղմնաւոր աշխատակից այդ ուսումնական ընկերութիւնների․ Եօթանասնական թուականներում հանգուցեալը նշանակուեց վրաց լեզուի ցէնզօր Թիֆլիսում, իսկ վերջին տարիներս նշանակուած լինելով սոյն յանձնաժողովի նախագահ, որին յանձնուած էր կարգի բերելու կալուածական յարաբերութիւնները ռուս-թիւրքաց վերջին պատերազմի ժամանակ նոր նուաճուած երկիրներում, երկու տարի սրանից առաջ Բաքրաձէ կառավարութեան կարգադրութեամբ ուղարկուեց Կ․ Պոլիս, այդտեղի արխիւներում ուսումնասիրելու համար այն կալուածագիրները, որոնք վերաբերվում էին նոր նուաճած երկիրների հողատէրերի կալուածական իրաւունքներին․ Բաքրաձէի մահուամբ վրաց ազգագրական եւ հնագիտական գիտութիւնը կորցնում է իր միակ լուրջ և տաղուն հետազօտողին․

* *

Երեքշաբթի, փետրվարի 13ին, առաւօտեան ժամի 10ին, կատարվեց հանգուցեալ Դիմիտրի Բաքրաձէի յուղարկաւորութեան հանդէսը․ Վաղ առաւօտեանից աչգին բազմութիւն էր ժողովվել հանգուցեալի բնակարանի մօտ․ Հանգուցեալին պատուելու համար բազմաթիւ պատգամաւորներ եկել էին և գաւառներից․ Ներկայ էին պատգամաւորներ հեռաւոր քաղաքներից՝—Քութայիսից, Գորիից, Փոթիից, Թէլաւից և Վրաստանի ուրիշ տեղերից․ Ներկայ էին և պատգամաւորներ վրաց զանազան հիմնարկութիւններից․ Բազմութեան մէջ նկատվում էին և հետեւեալ բարձրաստիճան անձինք․ զօրաբաժնի հրամանատար գեներալ-լէյտենանտ իշխան Ճավճավաձէ, գեներալ-լէյտենանտ իշխան Ամիլախվարի, գեներալ-մայօր Ամիրաջիբի, գեներալ-մայօր իշխան Ճավճավաձէ, Թիֆլիսի նահանգի ազնուականների պարագլուխ կամէրգեր իշխան Մաղալով, Գորու գաւառի ազնուականների պարագլուխ Սուլխանով, Թէլաւի ազնուականների պարագլխի փոխանորդ իշխան Վախվախով և գաւառներից յատուկ եկած, հանգուցեալին պատուելու համար, բազմաթիւ իշխաններ և ազնուականներ․ Հանգուցեալի դագաղը չքեղ կերպով զարդարված էր բազմաթիւ պսակներով․ պսակներ ուղարկված էին զանազան ընկերութիւնների, հիմնարկութիւնների և մասնաւոր անձանց կողմից․ Պսակների թիւը 50ից աւելի էր, որոնք ծածկում էին հանգուցեալի դագաղը․ Հերթով լսվում էր հոգեւորականութեան երգեցողութիւնը, թատրոնական օրկէստրի նուագելը և երկու երգեցիկ խմբերի, Ագնիաշվիլիի և հոգեւոր սեմինարիայի աշակերտների խմբերի երգը․ Հանգուցեալի դագաղին շրջապատած ուղեկցում էին Թիֆլիսի համքարները, իրանց դրօշակներով․ Հանդիսաւոր յուղարկաւորութիւնը Նիկոլաեվսկայա փողոցից անցաւ Միքայէլեան ընդարձակ փողոցը․ այդտեղ բազմութիւնը բռնել էր կէս վերստ տարածութիւն․ Հանդէսը անցնելով Մուշտայիդի այգիով, հասաւ Դիդուբէ արուարձանում գտնվող Աստուածածնի վրաց եկեղեցին, որտեղ ժամի 11½ին սկսվեց ժամերգութիւնը․ Եկեղեցում պատարագիչ էր Գորու եպիսկոպոս Ալէքսանդր, շրջապատված բազմաթիւ քահանաներով․ Պատարագը վերջանալուց յետոյ ճառեր խօսեցին՝ Վրաստանի էկզարխ Պալադի, հայր Լէօնիդ և հայր Շօշիաշվիլի․ Այնուհետեւ դագաղը եկեղեցուց դուրս բերին և գրին երկաթեայ պսակներով շրջապատված եկեղեցու դրան մօտ գտնվող գերեզմանի տեղին, ուր սկսվեց պատշաճաւոր աղօթքը․ Գերեզմանի մօտ ճառ կարդաց Գ․ Մէրէթէլի, նկարագրելով հանգուցեալի գործունէութիւնը և իր ազգին տուած օգուտը․ այնուհետեւ վրաց բանաստեղծ Ակակի Մէրէթէլի մի ոտանաւոր կարդաց, իսկ վերջում մի ճառ ասեց իշխան Ն․ Դադիանի․ Ժամի 4 էր, երբ թաղման հանդէսը վերջացաւ․ (Մշակ)

ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԻՏԱԼԻԱՅԻՑ

ՆԱՊՈԼԻ, 20 փետր․

Բիչ էլ թատրոնի վրայ խօսինք․

Ամբողջ Եւրոպայում Իտալիան առաջին տեղն է բռնում, ուր թատրոնը, բեմական արուեստ և ձայնական երաժշտութիւնը վերին աստիճանի ծաղկեալ դրութեան մէջ են և որոնց պարապմունքները իսկապէս հաց, ապրուստ ունին․ Ամենայետինկած գաւառական քաղաքն ունի իւր սեպհական թատրոնը, ուր ըստ կարելութեան խաղացվում են թէ' օպերաներ, թէ' դրամաներ և թէ կօմեդիաներ, գլխաւորապէս ժողովրդական կեանքից վերցրած պիէսներ․ Իսկ մեծ քաղաքներն ինչպէս՝ Նապոլի, Հռոմ, Միլան, Բօլօնեա, Գենուա, Վենետիկ, Ֆլօրենցիա, Տուրին, Պալերմօ և այլն, թատրոնական գործը շատ հաստատուն հիմք ունի դրած․ Այդ բոլոր թատրոնները կառավարվում են զանազան «Impresario» վարչութիւններով, որոնցից շատերը իրանց քաղաքից, այսպէս ասած, օժանդակիչ նպաստ են ստանում․ Դեկտեմբերից սկսած մինչեւ ապրիլի վերջն իսկական թատրոնական եղանակ է համարվում Իտալիայում և մենք ամենահաստատ աղբիւրներից տեղեկացանք, որ տարւոյ այդ 5-6 ամսուայ ընթացքում պաշտօնապէս բացված են համարվում ամբողջ պետութեան մէջ 76 թատրոն․ (Այս թուի մէջ չեն հաշվում մանրմունր ժողովրդական կամ մասնաւոր անձանց թատրոնները)․ Դոցանից 40 թատրոնում յատկապէս տրվում են Օպերայի ներկայացումներ և բալէտներ,— իսկ մնացածներում— օպերէտներ, դրամաներ և կօմեդիաներ․ Այս թուերը արդէն կենդանի ապացոյց են, թէ ո'րքան ծաղկած է այդ արուեստը․ Եւ պէտք է աւելացնել, որ իսկապէս գործը աւելի յառաջ գնացած է, քան թէ ժողովրդի իրական պահանջը այդ առթիւ․ Յիշեալ թատրոններից ներկայ եղանակում բացված են միայն 62 թատրոն․ և վերադրում են այն հանգամանքին, որ առ հասարակ այս տարի Իտալիան մի քանի նեղ տնտեսական—ֆինանսական տագնապների ենթարկվեցաւ․ Միակ Նապոլիում այս րոպէիս բացված են ևն թատրոն, որք են.— Teatro: San Carlo, Bellini, Rossini, Nuovo, Sannazzaro, Fenice, San Ferdinando, Partenope և Fondo․— մասնաւոր թատրոնների երաժշտական ժողովարանների առթիւ չենք խօսում․ San Carlo, Sannazzaro, Bellini թատրոնները ա'յնպիսի վայրեր են, ուր յաճախորդները հաճոյք գտնելուց զատ և զգացման տպաւորութիւններ կը տանին հետները․ Ամենահինը դոցանից է San Carlo, որ կոչվում է և թագաւորական թատրոնն, որ Բուրբոնեան թագաւորների չքեղ պալատին կից՝ այսօր տակաւին կանգուն մնացած է 150 տարուց ի վեր․ Հիմնադիրն է Կարոլոս Գ․ թագաւորը․ Այս թատրոնում երգել են բոլոր նշանաւոր եւրոպական երգիչներն ու երգչուհիները և ներկայումս էլ հրաւիրվում են այնպիսիները, որոնք արդէն հռչակված են կամ յայտնի են եւրոպական աշխարհում, Եթէ ո'չ չքեղութեան գոնէ մեծութեան կողմից Եւրոպայում [illegible] թատրոնն է համարվում․

Այս տարի յիշեալ թատրոնում օպերայի գործը համեմատաբար թոյլ է գնում, որովհետեւ վարչութիւնը ժամանակին չկարողացաւ հրաւիրել գոնէ մէկ հռչակաւոր տէնօր․ Հրաւիրած ունէր Մադրիդից Գայարե նշանաւոր տէնօրին և ժողովուրդը անհամբեր սպասում էր նրան, բայց յանկարծ հեռագիրը գուժեց, որ անգութ ինֆլուէնցան զոհ տարաւ այդ եզական երգչին, 43 տարեկան հասակում․ Հանգուցեալը 4 միլիոն ֆրանք ժառանգութիւն թողեց իւր ազգականներին և իւր հաշուովն էլ մի երաժշտական դպրոց ունէր բացած Մադրիդում չքաւորների համար․ Նրա կոկորդը այժմս դրուած է Մադրիդի անատոմիական մուզէյում, որպէս աւանդ, և հետազօտված է, որ մարդուս սովորական կոկորդից աւելի նեղ և փոքրիկ է․

Մեր հայազգի Տիկին Տէրեան-Կորգանեան (Կովկասցի) այս տարի նոյնպէս հրաւիրված է և այժմս յիշեալ թատրոնում երգում է․ Յունվարի 12-15ին առաջին անգամները դուրս եկաւ Մէյերբերի «Հուգենոտներ» օպերայում, Մարգարիտայի դերում․ Հայ տիկինը իւր զգացմունքով լի շնորհալի և ըմբռնած երգեցողութեամբ արժանացաւ խստապահանջ հասարակութեան և մամուլի գնահատութեան․ Հայերիս մէջ, կարելի է ասել, մի հատիկ կինն է, որ իւր խելացի երգեցողութեամբ մի քանի տարիէ ի վեր փայլում է եւրոպական բեմերի վրայ․ Պարիզ, Միլան, Բօլօնիա, Հռոմ, Պետերբուրգ և Մօսկվա յաջող երգելուց յետոյ հրաւիրվեցաւ Նապոլի, այստեղից էլ շատ հաւանական է ուղեւորվի դէպ ի Ամերիկա․ Բաջողութիւն ցանկալ այսպիսի տաղանդ հայ կնոջը, որի գործը ինքն իսկ ինքեան պատուաբեր է, յանցանք կը համարիմ ամեն մի հայի համար․

Թատրոնի վրայ խօսալիս ակամայից տխուր յիշողութիւններ են մեզ պատում․ Ամբողջ [illegible] հայ ազգը քանի՞ թատրոն ունի, կը հարցնենք մենք․ և ո'չ մէկը․ Նոյն իսկ երկու նշանաւոր հայկական կենտրոններում, Պօլսում և Թիֆլիզում, հայկական թատրոն ունենալու մասին մինչեւ օրս լուրջ կերպով չեն մտածում․ Թիֆլիզը, որ 40-50 հազար հայ բնակիչ ունի, մինչեւ օրս չկարողացաւ հայ թատրոնի հիմք դնել և այսօր նրա մի քանի հատ հայ գերասանները թափառում են գաւառներում և համբեա թէ մուրացկանութիւն անում․ Կովկասեան մայրաքաղաքի հայ ինտելիգենցեան մինչեւ օրս չկարողացաւ զսպել իրան կրքերը՝ հասկանալու համար, որ ժողովրդին թատրո'ն է պէտք․ Զմիւռնիայի պէս անխնամ թատրոնական գործիչը այսօր բոլորովին հեռացել է ասպարիզից, նրա հետ և շատեր․ մեր թատրոնական գրականութիւնը յառաջ չէ գնում և բարեգործական նպատակով տրվելի ներկայացումներն էլ հազիւ յաջողվում են․ Մի դրամատիքական ակումբ ունի, նա էլ միայն երեք-չորս տարի է, յոյսերով, խոստումներով է կերակրում ծարաւ ժողովրդին և մինչեւ որ այդ ակումբի մեծամիտ անդամները կը մտածեն հայոց թատրոն ունենալու մասին, ապարէզից արդէն հեռացած կը լինին եղած մի քանի հայ դերասաններն էլ․ Ի՞նչ անէ խեղճ հայ դերասան-արտիստը, երբ ստիպված դիմում է դէպի օտար հասարակութիւնները և աւելի համակրանք վայելում նոցա մէջ․ Ի՞նչ անէ հայ դրամատուրգը, երբ հայ թատրոն, հայ դերասան չկայ և ո՞ւմ համար գրէ․ Այս առթիւ Մշ—կի արած գեղեցիկ նկատողութիւններին մենք կատարելապէս համամիտ ենք․ Եւ պէտք է շնորհակալ լինել Պ․ Սունդուկեանից, որ միշտ իւր ուրոյն թատրոնական գրուածքներով վառ է պահել և պահում է հայ թատրոնի անունը․

Պօլսումն էլ կարծես աւելորդ են համարում, ի՞նչ ասել է Հայոց թատրոն, դա շռայլութիւն է և այլն․ Մեր [illegible] հայերը այսօր կենդրոնացած են Վօսփորի ափերում և միշտ շփվում են եւրոպական ազգերի հետ, ունին սահմանադրութիւն, ազգային հաստատութիւններ, լրագրութիւն և այլն, իսկ մի հատ թատրոն, ո'չ․ Սիրանուշ, Գարագաշ, Ադամեան, Մնակեան և այլ թատրոնական զարդերը այսօր նոյն վիճակին են ենթարկուած․ Չուխաճեանի պէս հայ երաժիշտն էլ օտար լեզուաւ օպերէտներ է գրում․ Լաւ է որ այդ աշխարհին քաղաքում գոնէ մի Հայոց երաժշտական ընկերութիւն կայ «Քնար» անուամբ՝ շնորհիւ մի քանի բանիբուն երիտասարդների․ եթէ դա էլ չլինէր, չգիտեմ, ի՞նչպէս պիտի անէին այն սակաւաթիւ հայ երգիչներն ու գերասաններն, որք ուզում կը լինէին որ և իցէ կերպով մի կօնցերտ, մի ներկայացում տալու․

Ուրիշ անգամի թողնելով մեր մի քանի օգտաւէտ առաջարկութիւնները «Քնար» ընկերութեանը, վերջացնում ենք մեր խօսքը չյիշելով հետեւեալը․ —Ժամանա'կ է արդէն, որ Թիֆլիզի և Պօլսի հայերը մտածեն հայոց թատրոնի մասին, ժամանա'կ է արդէն փոքր ինչ չրջահայեաց լինել այդ առթիւ․ այդ մեռելային անտարբերութիւնը սպառում, չլատում է մարդուս դէպ ի բեմն ունեցած ձգտումն, կոչումն, ձիրքը, ընդունակութիւնը, տաղանդը, որոնցից հայերս շատ քիչ ունինք․ Պէ'տք է սթափվել․

Յուսանք և սպասենք․

Ն․ ՇԱՀԼԱՄԵԱՆՑ

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

500 ՄԵՏՐ ԱՇՏԱՐԱԿԸ․

1892ին ի Չիգակօ տեղի ունենալիք Տիեզերական Արուեստահանդէսին առթիւ, Ամերիկացիք․ շատ մը ծրագիրներու մէջէ, վերջնապէս ընդունած են Ճրոսընի 500 մեդր բարձրութեամբ աշտարակին ծրագիրը․

Ճրոսընի աշտարակը բոլորովին անգլիասաքսոն, կամ, աւելի ճիշդ ըսելով, ամերիկեան ոճով է․ իր գլխաւոր յատկութիւնն է հաստատութիւնն, և չունի ընաւ Էյֆէլեան աշտարակին վայելչութիւնը․ Ամերիկացի հեղինակն ուրիշ հոգ ունեցած չէ բայց երբ Ֆրանսական աշտարակէն 200 մեդր աւելի բարձր աշտարակ մը կանգնել, որ կարենայ միանգամայն շատ աւելի թուով այցելու ընդունիլ․

Գալով աշտարակին բարձրութեան, դիւրաւ լուծուելիք խնդիր մըն է այդ․ Ոչ ոք տարակուսած է 300 եւ մինչեւ իսկ 600 մեդր բարձրութեամբ աշտարակ մը կանգնելու կարելիութեան վրայ․ Միակ խնդիրն էր գիտնալ թէ այդ օրինակ յիշատակարանի մը տեսքն անհաճոյ չպիտի՞ ըլլար իր անհեթեթ խոշորութեամբ․ շատ անձերու երկիւղն այդ էր եւ Էյֆէլի աշտարակին չինուելէն առջ միայն Բարիզի արուեստագիտաց երկիւղները փարատեցան․ Բայց, ի՞նչ պիտի մտածեն Բարիզի Արուեստահանդէսն այցելող Ամերիկացիք, երբ Պ․ Ճրոսընի ստեղծագործութեան դիմաց գտնուին․ Տեսակ մը յուսախաբութիւն ունենան թերեւս․

Սակայն, հակառակ արուեստական զգացման չգոյութեան, պէտք է խոստովանիլ թէ, չահագիտութեան տեսակէտով, Պ․ Ճրոսընի ծրագիրը գեղեցիկ ապագայ կը խոստանայ․ Աշտարակը պիտի կրնայ ընդունիլ անսահման թուով այցելու․

Իրարմէ անջատ և տարբեր երկու ճամբաներ պիտի բարձրանան ստորոտէն մինչեւ կատարը․ աշտարակին ստորոտը՝ 23 մեդր լայնութիւն պիտի ունենան և կատարին մօտ՝ 15 մեդր․ Իւրաքանչիւր ճամբայ 17 շրջանակ կը բոլորէ յիշատակարանին շուրջը․ Մէկ ճամբան վերապահուած է պարզ կառքերու․ երկրորդը սահմանուած է թրամուէյներու որք կէս վայրկեանը անգամ մը պիտի հետեւին միմեանց, իւրաքանչիւրը 60 ուղեւոր տանելով, Ճրոսընի օդաձան դրութեամբ․

Այս ճամբայներուն քծած բոլորակին ներքնակողմը, տասը տախտակամած պիտի ըլլայ 85 մեդր տրամագծով, աշտարակին բարձրութեանը համեմատ աստիճանաւորեալ․ Այս տախտակամածներուն նպատակը նշանակուած չէ, բայց ամերիկեան լրագիրք կ'ըսեն թէ բազմաթիւ ճաշարաններ և ժողովրդական օթեւաններ պիտի հաստատուին անդ․

Միացեալ Նահանգաց մէջ կ'ըսուի թէ Բարիզի աշտարակին հեղինակները ներշնչուած են 1876ին Ամերիկայի Հարիւրամեակի Արուեստահանդէսին յանձնախմբին ներկայացուած ծրագրէ մը․ Սակայն, ի բաց թողլով Բաբելոնի աշտարակը, նմանօրինակ շինութեան մը գաղափարը շատ աւելի հին է․ Թրիվիթիք, յԱնգլիա, առաջարկած էր 1000 ոտք (304 մեդր 80) բարձրութեամբ աշտարակի մը կառուցումն ի յիշատակ ընտրական առաջին մեծ բարենորոգման ծրագրին վաւերացման․ բայց ժամանակն յարմար չէր այդօրինակ ձեռնարկութեան մը համար և Թրիվիթիքի ապարդիւն յղացումը ընաւ չմնասեր զայն իրագործողներուն արժանեաց․

Եթէ Պ․ Ճրոսընի ծրագիրն իրագործուի, դրամական տեսակէտով շատ շահաւոր պիտի ըլլայ, նոյն իսկ ի հաշիւ առնլով 12 500.500 Ֆրանքի խոշոր գումարն, որուն ի փոխարէն Մէօնիքս Պրիճ Գոմբանին կ'առաջարկէ ի գլուխ հանել զայն․

Մուտքը պիտի ըլլայ 1 տոլար (5 Ֆրանք) և կը հաշուուի թէ օրը 94.000 հոգի պիտի կրնան աշտարակն ելլել ի Բարիզ, ուր Էյֆէլի աշտարակին ամբողջ վերելքը կ'արժէր 4 Ֆրանք, և վերամբարձ գործիներուն անձկութեանը հակառակ, հասոյթը շատ մեծ եղաւ․ Եթէ ի նկատ առնուի ամերիկացի աշխատող դասուն դրամական առատութիւնն և անոնց սէրը նոր զգայութեանց համար, կարելի է գուշակել թէ այդչափ բարձր աշտարակի վրայ ելլել ուզողներու թիւն ահագին բան պիտի ըլլայ․

Աշխատութիւնները պիտի սկսին մէկ քանի ամիսէն․

ԿԱԼԼԷՍԻ ԻՇԽԱՆԸ․

Կալլէսի իշխանը այս օրերս ակումբէն կը դառնար, ի Բարիզ, բարեկամի մը հետ․ Առաւօտեան ժամը մէկն էր․ Յանկարծ իշխանը սկսաւ զգալ ուտելու տապկած գետնախնձորներ զորս չրջիկ մանրավաճառ մը կը ծախէր․ երկու ընկերները մէկ բէննիի գետնախնձոր գնեցին և մեծ ախորժակով կերան․

Յաջորդ օրը, մանրավաճառն, որ ճանչցած էր գնորդները, իր տեղն ընտրեց ճիշդ իշխանին պալատան դիմաց․ խուռն ամբոխ մը անմիջապէս շրջապատեց իւր փոքրիկ կառքը, որուն վրայ լայն տախտակ մը սա վերտառութիւնը կը կրէր խոշոր գրերով․ «Գետնախնձորի մատակարար Նորին Արքայական Բարձրութեան Կալլէսի իշխանին»․

Պալատէն սպասաւոր ղրկեցին անմիջապէս, հրաւիրելով խեղկատակ մանրավաճառն որ վերցնէ իր տախտակը․ բայց մարդը խօսք մտիկ չ'ըրաւ․ այդ տախտակին շնորհիւ, լաւ շահ կ'ընէր․ Վերջ ի վերջոյ, իշխանին մասնաւոր քարտուղարը գնաց բաւական կլորիկ գումար մը նուիրել մարդուն, որ այն ատեն միայն հաւանեցաւ ելլելու երթալու․

ԱԶԴ

Ֆէրիքէօյ 5000 կանգուն գետին մը ծախու է․ Դիմել Պէշիքթաշ թաղապետական 4րդ շրջանակի մօտ Մուխթար Օհաննէս աղայի․ 349 1—3

ՀՐԱՒԷՐԱԿԱՆ

Տպարան Գ. Պաղտասարեանի

Պատիւ ունիմ ծանուցանել մեր բազմաթիւ յաճախորդաց և արգոյ հասարակութեան թէ կառուցած եմ նոր և ընդարձակ տպարան մը 'ի Սուլթան Համամ փողոց, թիւ 14 թէ՛ տպագրութեան և թէ՛ վիմագրութեան, նոր ամէն լեզուի տպագրական տառերով և ամէն տեսակ կատարելագործեալ մեքենաներով, զորս նոր բերել տուած եմ, և ուստի կարող եմ պատրաստել տպագրական և վիմագրական ամէն տեսակ գործ, յաւագոյն արուեստիւ: Ըստ վերջին կատարելութեանց արուեստից թէ՛ տպագրութեան և թէ՛ գրատան վերաբերեալ ամէն գործառնութեանց համար դիմել առ

Գ. Պաղտասարեանի
Կ. ՊՈԼԻՍ

Սուլթան-համամ փողոց թիւ 14

ԴԱՍԱԳԻՐՔ
ՄՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ
Ի ՊԷՏՍ ԴՊՐՈՑԱՑ
Ն․ տպագրութիւն բազմապատկեր
ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ Վ․ Ց․ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Այս դասագիրքը պատրաստուած է մանաւանդ Հայ տղայոց և Ազգային վարժարանաց համար, և իւր այս հինգերորդ տպագրութեան առթիւ նմանօրինակ դասագրոց հետ բաղդատուած և բարեփոխութիւններ եղած է․ Գինն անհաւատալի աժան՝ գրքի մեծութեան, գիրերուն և կազմին նայելով․ այսինքն 100 փարայ, դպրոցաց % 20 զեղչ․ 345 1—2

ՏՕՔԹ․ Ա․ ՔՕՄԱՆՍ ՏԸ ՐԱՑԹԷՐ

Բժիշկ, վիրաբոյժ և մանկաբարձ, վկայեալ Ամստերտամի համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Զարշի փողոց, թիւ 80․ Հիւանդները կ'ընդունի միջօրէի ժամ 1էն 2, ըստ Եւրոպացւոց․ Երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները․ 54

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՍՔԻՒՐԻ

Շքօտրատա պուլունան ասաքիրի չահանէ իչուն մահալլինճէ մէվջուտ միւնագասայա գօնուլան վէ պուրաճա ֆիյաթը մուհամմէնէլէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուըը էվէլճէ իլան գըլընան էրզագը միւթէնէվվիէ վէ սաիրէնին իթմամը թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր․

6 մարտ 1890 369
Նօ․ 8 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՍՔԻՒՐԻ

Գարա Ֆէրիյէ, Եէնիճէ վէ Վէտինէ վէ Կէվկէլի մէվգըլէրինտէ պուլունան վէ պիլէճագ պուլունտուըըլաճագ օլան ասաքիրի չահանէ իչուն մահալլինճէ մէվգըլի միւնագասասա պուլունան էրզագը միւթէնէվվիէ վէ սաիրէնին պուրաճա իթմամը թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր․

6 մարտ 1890 370
Նօ․ 9 1—3

50 ԱՌ ՀԱՐԻՒՐ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ

Օ Գրուսսան, 94, Եւրոպէք Գալաթրըմ, Վոյվոտայի դիմաց

Ձմրան համար արանց եւ տղայոց վերարկուներու և զգեստներու ահագին մթերք, 50 % տարբերութեամբ ուրիշ խանութներէն․

	Ղրշ․
Ձմրան գծաւոր բանդալօն, ընտիր ձև և կարուածք	45
Պատրաստ Ռոպ տը չանպրը, արտասովոր գին	90
Պաշտօնական զգեստ, ռըտէնկոդ, բանդալօն և ժիլէ՝ Սըտանի կերպաս	240
Բուն Թիֆթիքէ բալդօ, ամբողջ բուրդ, մինչեւ հիմա չտեսնուած գին	210
Գաղթար բալդօ մէջը սաթէն կամ ֆլանէլ, Սըտանի կերպաս, չլսուած գին	170
Ֆրիզէ բալդօ ամբողջ բուրդ, ազանգէլի ձեւ	160
Բօյըրին բալդօ գեղեցիկ չըվիէտ, ամբողջ բուրդ, ոչինչ գին	120
Եւլտէօֆի կերպաս բանդալօն ամբողջ բուրդ	60
Ռուսլէի կերպաս բանդալօն շատ վայելչաձեւ	70
Ձմրան բալդօ, մէջը ֆլանէլ, ամբողջ բուրդ	115

Ահագին մթերք տիկնանց և օրիորդաց վերարկուներու և ժակէթներու —Օ Գրուսսան վաճառատունը նոր միջոցներ ձեռք առած է, որով կարող է գնողներն ալ զրկել խնդրուած ապրանքները․ (1)

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

“ՖԻՆԻՔՍ„

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ՚է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ՚ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակին՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստուգագրելոցս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերև։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ		Փռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889	»	5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » »	»	12,773,779

Ընկերութիւնքս **ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ** կ՚ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՑՈՒԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ փռանք **6,250,000** — Պահեստի դրամ փռանք **1,270,300**

Ընկերութիւնս կ՚ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է նւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան **100,000,000** փռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ—Գաբու, Եօռւկիւտիւս խան. 11

ԾԱՆՕԹ.—Տեառք Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատեարք, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամեն վնաս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն։

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Իզմիրտէ պուլունան ասաքիրի շահանէ վէ հայվանաթը իչուն պին խուտ խուճ ալթը սէնէյի մարթընտան չուպաթը նիհայէթինէ գատար մուղթադի օլուպ մանհալինճէ մէվգըի միւնագասայա պուլունան էրզագը միւթէնէֆվիրէ վէ սաիրէնին պուրաճա իխտալինա թալիպ օլանլարըն թարիխի իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքերի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր·

5 մարթ 1890 — 364
Նօ· 3 — 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Սիրքէ իմալ օլունմագ իւզրէ միւպայաա օլունաճագ ալթը պին քըյէ գուրու ըսյաչ սուսամ իւզիւմինին մարտըն օնունճը կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկլինտէն իխտարնա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքերի լէվազըմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր·

5 մարթ 1890 — 365
Նօ· 4 — 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Միւպայաա օլունաճագը իլան օլունան բէշեիւզ պէնէր քըյէսի աէօրթ գուրուշա թալիպի էօզտէմիրնտէ օլուպ մարտըն նէտինճի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկլի վէ իրթէսի կիւնի խիւգտէ պէյ թէնզիլի գըրլընաճաղընտան իխտարնա թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքերի լէվազըմ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր·

5 մարտ 1890 — 366
Նօ· 5 — 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Միւպայաա օլունաճագ նէտի խիւզ էլլի գըյէ գնագնա սօփաթօսըրըն մարտըն նէտինճի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկլինտէն վէ իրթէսի կիւնի խիւգտէ պէյ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան իխտարնա թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքերի լէվազըմ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր·

5 մարտ 1890 — 367
Նօ· 6 — 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Միւպայաա օլունաճագը իլան օլունան Թրիեսթէ չէքերին պէնէր գըյէսի խիւզ ալթը փարայա թալիպի էօզտէմիրնտէ օլուպ մարտըն նէտինճի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլուպ վէ իրթէսի կիւնի խիւգտէ պէյ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան իխտարնա թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքերի լէվազըմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր·

5 մարտ 1890 — 368
Նօ· 7 — 2—3

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլ և Մէյտիթէրանէան գիծը [illegible]

Անուանք	Թոնօյ	Անուանք	Թոնօյ
Փանորմօս	4200	Սֆինքս	3000
Հէրօս	4000	Օռոնթէս	3000
Օսմանլի	4000	Կերթիա	3000
Սեռապիս	3250	Բէրա	3000
Խիոս	3250	Լոգիոս	800
Մոլտավիա	3250	Օլիմպոս	800
Մարիոթիս	3250	Լեսպոս	700

Մարսիլիա շոգենաւը, նաւապետ Ֆօրիստըր, Լիվրբուլէն տատ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
181 — 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

Արտօնատէր — Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

PAPIER FAYARD ET BLAYN

ՎԱՅԹՍՈՒՆ տարուընէ աւելի յաջողութիւն կը յանձնարարէ զնա ի բուժումն հարբուխի, կուրծքի բորբոքումներու, յօդացաւի, ցաւերու, վէրքերու և այլն։
Կը ծախուի բոլոր դեղարանաց մէջ։ (փնտռել մեր ստորագրութիւնը։) 85

ԿԵԱՆՔ· ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ·

ՄԱՅԼՐՈԶ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԻԱԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ

Իրապէս իրենց առջի թարմ գոյնին կը դարձունէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը· կը դադրեցունէ անոնց թափելը· կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճումն, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։

Կը վաճառուի երկու չափով մեծ շիշերու մէջ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Փարիզ ու Նիւ Եօրք։

Կը վաճառուի Ժ. և Ն. Ֆանիքիւթ եղբարց Բրիտանական դեղարանը, 433 Մեծ փողոց Բերա, եւսին Բարուանա, Ղալաթիա, Եւսէք Քաղաքի 95 և 97. Քիւչիւքեան շարք թով 77 Եմին Եօնիւ—, 51 Եէկի ճամի և 188 Մեծ փողոց Բերայի, և Ինգիանի թով Բերա Մեծ փողոց թիւ 128. 18

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻԾ Կ· ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՖԻԼԻՊՊՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԵԼՈՎԱ

Կառախումբ Կ· Պոլսէն մեկնող	Արեւ. ճեպ. Թ·2 Բոլ էւ.	Կոլխ. ճեպ. Թ·4 Ամ. օր	Կոլխ. խառն Թ·52 Ամ. օր
	Երեկոյ ժ·վ·	Երեկոյ ժ·վ·	Առաւ. ժ·վ·
Կ· Պոլիս .... մեկնում	7 20	8 15	7 50
Գում—գաբու			8 8
Եետի—գուլէ			8 22
Մագրիգիւղ			8 39
Այաթէֆանօս			8 52
Քիւչիւք—Չէքմէճէ			9 4
Սբարթա—գուլէ			9 43
Համամճէօյ		9 46	10 15
Չաթալճա			10 55
Գապագճէ	9 50	10 46	11 33
Սինէքլի			12 51
Չերքեզքէօյ ժամանում		12 02	1 33
մեկնում		12 04	1 53
Չորլու	11 50	12 47	2 47
Մուրատլը — Քէօրփէլի			3 37
Սէյտլէր—Չիֆթլիք			4 7
Լիւլէ—Պուրկազ		2 19	4 47
	Է·շաբթ		
Պապա—Էսքի	1 55	2 51	5 31
Բույլա—գէօյ			6 11
Ուզուն—Քէօբրիւ		3 57	6 58
Գուլէլի—Պուրկազ		4 18	7 32
Ուրլի			7 57
Ադրիանուպոլիս ..... ժամ.	4 14	5 09	8 44
			Երեկոյ
			Կոլխ. խառն Թ·122 Ամ. օր Բաց ի Կիր.
Ադրիանուպոլիս ..... մեկ.	4 19	5 19	7 25
Գատը-քէօյ			8 5
Մուսթաֆա փաշա ժամ.	5 18	6 15	8 43
մեկ.	5 20	6 30	9 3
Հարմանլը ժամ.	6 4	7 12	10 3
մեկ.	6 9	7 27	10 23
Թըրնովա-Սեմենլի ժամ.		7 51	10 55
			Կոլխ. խառն Թ·124
			Առաւ.
Թըրնովա—Սեմենլի մկ·		8 01	11 15
Գայամճը—Հասքէօյ		8 38	12 10
Եէնի—Մահալլէ		9 27	1 24
Եարազլը	8 32	9 53	2 9
Գաթ...—Ստանիմագ		10 20	2 46
Փիլիպէ ժամ.	9 21	10 42	3 11
մեկ.	9 31	1 2	3 31
Թաթար Բազարճըգ		11 58	4 54
Սարամպէյ		12 24	5 25
Պելովա ժամ·	11 10	12 43	
	Առաւ.	Երեկոյ	Երեկոյ
	Է·շաբթ		
Սոֆիա ժամ.	3 18	4 29	
Նիշ	9 20		
	Է·շաբթ		
Պելկրատ	2 43		
Պուտաբեշթ	10 05	1 25	
Վիեննա	3 15	7 15	
	Է·շաբթ		
Սկիւպ		12 40	
Սելանիկ		9 35	

Կառախումբ Կ· Պոլիս եկող	Արեւ. ճեպ. Թ·1	Կոլխ. ճեպ. Թ·3 Ամ. օր	Կոլխ. խառն Թ·123 Բաց ի Կիր.
	ժ·վ· Բոլ էւ.	ժ·վ·	ժ·վ·
Սելանիկ ... մեկնում		6 00	
Սկիւպ		2 58	
Վիեննա	8 25	8 00	
	Է·շաբթ		
Պուտաբեշթ	2 35	2 40	
Պելկրատ	9 30		
Նիշ	3 30		
Սոֆիա	9 00	12 16	
	Է·շաբթ		
	Առաւ.	Երեկոյ	Առաւ.
Պելովա մեկ.	12 40	3 57	
Սարամպէյ		4 15	6 15
Թաթար Բազարճըգ		4 42	6 58
Փիլիպէ ժամ.	2 12	5 35	8 05
մեկ.	2 17	6 00	8 29
Գաթ...—Ստանիմագ		6 21	9 00
Եարազլը	3 03	6 47	9 52
Եէնի Մահալլէ		7 12	10 36
Գայամճը—Հասքէօյ		8 1	12 00
Թըրնովա-Սեմենլի ժամ.	4 55	8 33	12 44
			Երեկոյ
			Կոլխ. խառն Թ·121 Ամ. օր Բաց ի Կիր.
Թըրնովա—Սեմենլի մկ.	5 00	8 42	1 05
Հարմանլը ժամ.	5 24	9 00	1 38
մկ.	5 29	9 21	1 53
Մուսթաֆա-փաշա ժամ.	6 10	10 02	2 52
մկ.	6 15	10 17	3 16
Գատը-քէօյ			3 53
Ադրիանուպոլիս ... ժամ.	7 09	11 13	4 30
			Երեկոյ
			Կոլխ. խառն Թ·51 Ամ. օր
			Առաւ.
Ադրիանուպոլիս ... մեկ.	7 14	11 25	6 25
Ուրլի			7 13
Գուլէլի—Պուր. (Պիւֆէ)		12 19	7 25
Ուզուն—Քէօբրիւ		12 38	8 55
Բույլա—Քէօյ			9 3
Պապա—Էսքի	9 36	1 50	10 24
Լիւլէ—Պուրկազ		2 18	11 00
Սէյտլէր—Չիֆթլիք			11 36
Մուրատլը—Քէօրփէլի			12 12
Չորլու		3 48	1 09
Չերքեզքէօյ ժամ.	12 12	4 23	1 53
մեկ.	12 17	4 30	2 13
Սինէքլի			3 03
Գապագճէ			3 35
Չաթալճա	1 57	6 11	4 27
Հատէմ—Քէօյ		6 47	5 18
Սբարթա—գուլէ			5 42
Քիւչիւք—Չէքմէճէ			6 13
Այաթէֆանօս			6 27
Մագրիգիւղ			6 42
Եետի—գուլէ			7 00
Գում—Գաբու			7 11
Կ· Պոլիս (Պիւֆէ) ժամ.	4	8 15	7 20
	Երեկոյ	Առաւ.	Երեկոյ

ԳԻԾ ՍԵԼԱՆԻԿ—ՈՒՍՔԻՒՊ—ՍՊԻՑՉԷ

Կառախումբ Թ· 512/522 Սելանիկէն ամեն օր	Առաւ. ժ·վ·	Կառախումբ Թ· 523 Վիեննայէն ամեն օր	ժ·վ·
Սելանիկ (Պիւֆէ) ... մեկ.	6 00	Վիեննա մեկ.	8 00
Թօփսին	6 30	Պուտաբեշթ	2 40
Ամաթօվօ	7 10	Պելկրատ	10 55
Քարասուլու	7 31	Նիշ	5 30
Կիւմենճէ	7 41		Առաւ.
Կէօրկէլի	8 17	Սպէֆչէ մեկ.	10 40
Միրօվչէ	8 51	Պուզանօվչէ	10 55
Ստրումնիցա	9 00	Պուզօթչէ	11 23
Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.	9 32	Բրէշօվա	11 40
մկ.	9 42	Թապանօվչէ	12 03
Քրիվօլագ	10 27	Գումանօվա	12 37
Վէլէսիանօ—Կրատսքօ	11 06	Հաճիպէյլար	1 13
Քէօփրիւլիւ ժմ.	11 53	Ուսքիւպ (Պիւֆէ) մկ.	1 49
մկ.	12 03	ժմ.	2 01
Զէլէնիքօ	12 51	Զէլէնիքօ	2 37
Ուսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	1 27	Քէօփրիւլիւ ժմ.	3 20
մեկ.	1 49	մկ.	3 30
Հաճիպէյլար	2 29	Վէլէսիանօ—Կրատսքօ	4 20
Գումանօվա	3 22	Քրիվօլագ	5 03
Թապանօվչէ	3 53	Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.	5 37
Բրէշօվա	4 21	մկ.	5 52
Պուզօթչէ	4 33	Ստրումնիցա	6 26
Պուզանօվչէ	4 57	Միրօվչէ	6 33
Սպէֆչէ ժամ	5 10	Կէօրկէլի	7 19
	Երեկոյ	Կիւմենճէ	7 31
Նիշ ժամ	9 40	Քարասուլու	8 01
Պելկրատ	4 48	Ամաթօվօ	8 24
Պուտաբեշթ	1 23	Թօփսին	9 01
Վիեննա	7 15	Սելանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.	9 38
			Երեկոյ

ԳԻԾ ՈՒՍՔԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կառախումբ Թ· 622 Ուսքիւպէն Բշ. Դշ. Ուր.	Առաւ. ժ·վ·	Կառախումբ Թ· 621 Միթրօվիցայէն Գշ. Եշ. Շբ.	Առաւ. ժ·վ·
Ուսքիւպ (Պիւֆէ) ... մեկ.	7 40	Միթրօվիցա (Պիւֆէ) մկ.	7 25
Էլէշան	8 47	Վուչիթրն	7 47
Քաչանիկ	9 42	Բիշթինա	8 41
Վէռիզօվիչ	10 52	Լիփլեան	9 36
Լիփլեան	11 45	Վէռիզօվիչ	10 37
Բրիշթինա	12 37	Քաչանիկ	11 24
Վուչիթրն	1 23	Էլէշան	12 01
Միթրօվիցա (Պիւֆէ) ժմ.	1 40	Ուսքիւպ (Պիւֆէ) ... ժմ.	12 54
	Երեկոյ		Երեկոյ

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼԻ

Կառախումբ Թ· 322 Բշ. Դշ. Ուր.	ժ·վ·	Կառախումբ Թ· 321 Գշ. Եշ. Շբ.	ժ·վ· Առաւ.
Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ		Եամպօլու ... մեկ.	6 06
		Սիմէօն—Քերմանլը	7 13
		Եէնի—Զաղրա	8 09
	12 44	Րատնէ—Մահալլէսի	9 12
Սարմպէյէն ժմ.	10 55	Գարապունար	10 12
Ադրիանուպոլսէն ժմ.		Թըրնովա—Սեմենլի ժամ.	10 46
	Երեկոյ		Առաւ.
Թըրնովա—Սեմենլի մեկ.	1 15	Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ	
Գարապունար	2 00		
Րատնէ—Մահալլէսի	3 05		
Եէնի—Զաղրա	4 15		
Սիմէօն—Քերմանլը	5 10	Ադրիանուպոլսոյ համար մեկ.	1 03
Եամպօլու ... ժամ.	6 00	Սարամպէյի համար մկ·	11 15

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կառախումբ Թ· 222 Գշ. Եշ. Շբ.	ժ·վ· Երեկոյ	Կառախումբ Թ· 221 Բշ. Դշ. Ուր.	ժ·վ· Առաւ.
Տէտէ—Աղաճ ... մեկ.	1 15	Ա· Պոլիս ... մեկ.	5 30
Ֆերէճիք	2 28	Ուրլի »	6 25
Փիթիկլի	3 28	Գուլէլի—Պուրկազ մեկ.	7 20
Սուֆլի	4 31	Տիմէթօգա	7 55
Տիմէթօգա	5 38	Սուֆլի	9 07
Գուլէլի—Պուրկազ	6 19	Փիթիկլի	10 00
Ուրլի »	6 46	Ֆերէճիք	11 01
Ա· Պոլիս ... ժմ.	7 40	Տէտէ—Աղաճ ... ժամ.	12 00
	Երեկոյ		կէս օր

Ստորագծեալ վայրկեանները գիշերուան ժամեր կը նշանակեն սկսեալ երեկոյեան 6է մինչեւ առաւօտեան ժ. 5 59 (Ը. Ե.)

171

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211 · Կ · ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իր խանութին մէջ կը պատրաստուի թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամեն տեսակ գեղեցիկ կօշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կօշիկները հետեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին·

Գօթին կօշիկ	Ղրշ	95	Պալատական կօշիկ	Ղրշ	45
Գօթին	»	67	Կանանց մուճակ	»	40
Մույկ	»	150	Կանանց սկարբին	»	45
Սկարբին	»	52			

Ինչպէս յաճախ կը տեսնուի զանազան ծանուցմանց մէջ, մեր արհեստակիցք ոմանք, սովոր են, երբ ապրանք մը աժան կը ծախուի, ըսել յաճախորդաց թէ, չինուածքին մէջ ճշդութիւն կայ· մեր Արգոյ յաճախորդք, կրնան վկայել թէ մենք աժան և թէ լաւ պատրաստուած գաղղիական կօշիկներ կը վաճառենք, և կրնանք վաճառել· վասն զի մենք նախնական նիւթն, ուղղակի Գաղղիայէն բերել կուտանք, և ո՛չ թէ Մերճանէն կը գնենք այլոց նման· մենք ապրանքը գնած ատեն կը չահինք և ոչ թէ վաճառած, հետեւաբար հասարակութիւնն զգուշացնելու համար այլ ընդայլոց հրատարակութիւններէ, կը հրաւիրենք վերստին գալ, անձամբ ստուգել, և չահադիտական սարքուածներէ չզգուշանալ։ 291 7—20

ՖԵՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքանշան՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդէսին մէջ·

Բաւան տարուան յաջողութիւն Իտալիա, Ամերիկա, ի Հնդկաստան, Արեւելք և յԵգիպտոս—Շքանշան 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մելպուռնի և Պրուսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիեննայի մի ջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԵՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ ըմպելին է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշական գործածական ճահճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և թօլերայի։

ՖԵՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱն կը գիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանգարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ ըմպելիքներէն և ամէնքէն գերազանց, կ՚առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր, ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է, կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, Սելցի ջրոյ և խահուէի հետ։

ՖԵՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱն, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր ամուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՕՄԻ և ԸՆԿԵՐԻ· 93

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՈՒԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԵՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս հրջագգեստներ, քօռսէներ, օժտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիաէն, Իտալիաէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ նեւ ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարժէնը փոխանակագրով և կամ թղթատարական դրամով ղրկուի։

Չը հաւնուած ապրանքները ետ կ՚առնուին և ստակը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։ 101